

Panorama Góleszowska

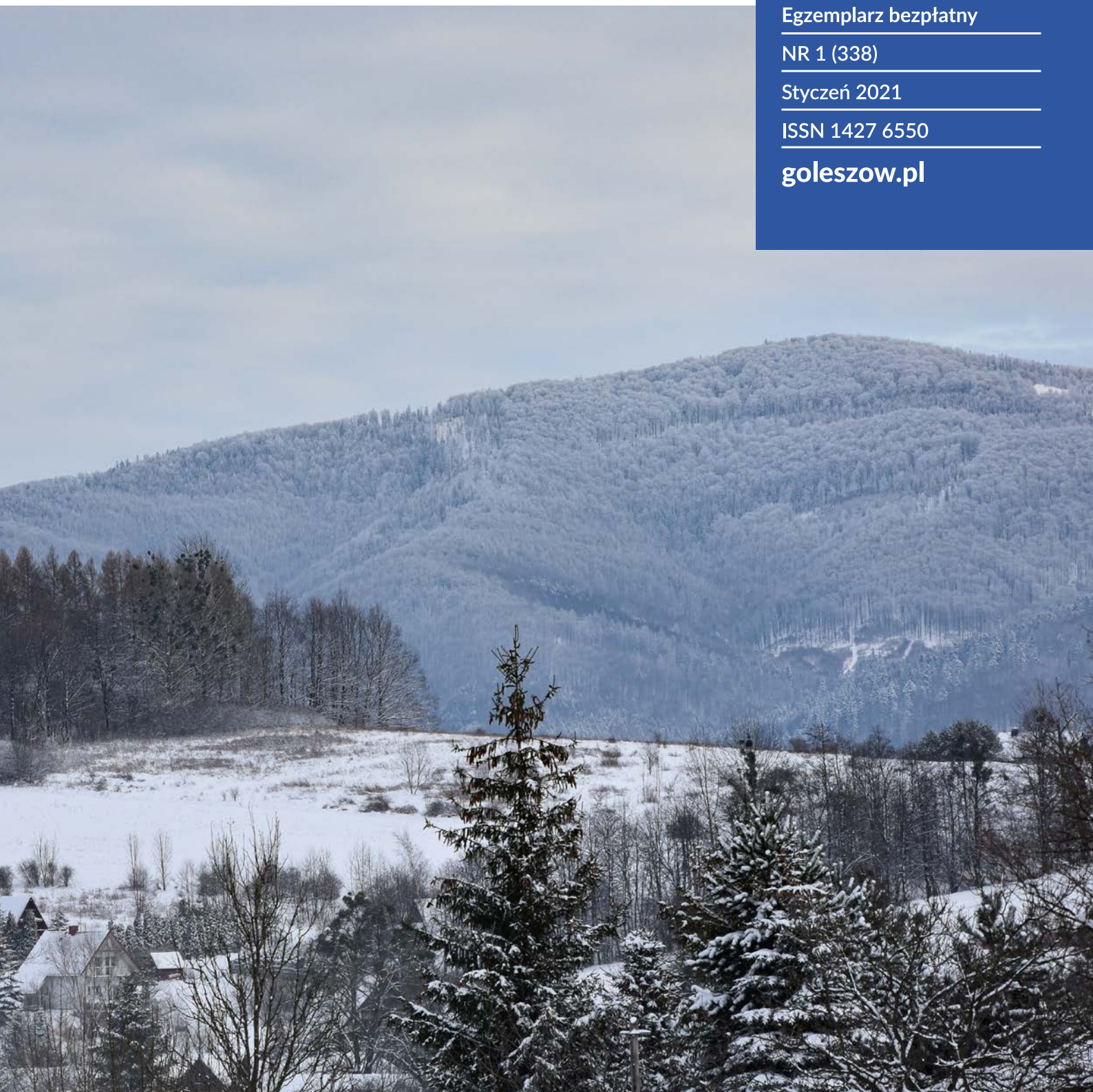
Egzemplarz bezpłatny

NR 1 (338)

Styczeń 2021

ISSN 1427 6550

goleszow.pl

Spis treści

Urząd

- 4 – Konsultacje Gminnego Programu Rewitalizacji
- 4 – Informacje dla rolników ws. zwrotu podatku akcyzowego
- 5 – Podsumowanie XXIV sesji Rady Gminy
- 5 – Plan zagospodarowania dla Dziegielowa

Informacje

- 6 – Rusza druga edycja funduszu sołeckiego
- 6 – Komu przekazać 1% podatku?
- 7 – Strategia Rozwoju Elektromobilności
- 7 – Ponad 1,3 mln zł dotacji na modernizację budynków komunalnych
- 8 – Czyste powietrze w gminnych przedszkolach
- 8 – Sukces gminy Goleszów w Powszechnym Spisie Rolnym
- 9 – Ankieta w sprawie paneli fotowoltaicznych
- 9 – Kosmiczne obserwacje w Gminnej Bibliotece Publicznej
- 27 – Fotoreportaż – historia budowy szkoły w Bażanowicach
- 28 – Z archiwum *Panoramy Goleszowskiej*

Wydarzenia

- 10 – Pamięci więźniów podobozu KL Golleschau

Kultura

- 11 – Wspomnienie Ks. Prałata Adama Drożdża
- 12 – Z goleszowskiej biblioteczki
- 13 – 50 lat minęło jak jeden dzień...
- 14 – Czy tam czytam
- 16 – Miłość znaleźli daleko – historia ślubu sprzed 100 lat
- 17 – Historia pewnego obrazu
- 19 – Wiersz i rebus dla dzieci
- 21 – Kącik poetycki: Henryk Pasterny

Przyroda i turystyka

- 22 – Ścieżki niewydeptane

Sport

- 23 – Szach mat na koniec roku
- 24 – Goleszowscy szachiści awansowali do III ligi
- 24 – Sukcesy łuczników w Wilkowicach
- 25 – Lesznianka nie do zatrzymania

Informator

26

Drodzy Czytelnicy,

styczniowy numer *Panoramy Goleszowskiej* dostarcza szereg ciekawych informacji, które nie powinny umknąć uwadze mieszkańcom gminy Goleszów. Przede wszystkim polecamy Państwu sporą garść informacji o konsultacjach społecznych i programach dofinansowań, które realizowane będą w gminie Goleszów. W tym numerze przypominamy również historię budowy szkoły w Bażanowicach, w zgłębianiu której dotarliśmy do archiwalnych zdjęć zaprezentowanych w galerii na końcu numeru. Życzymy Państwu ciekawej lektury, stale zachęcając do nadsyłania materiałów i propozycji tematów do kolejnych numerów *Panoramy Goleszowskiej*.

Redakcja

Sylwia Cieślar

Wójt Gminy Goleszów

Drodzy Mieszkańcy Gminy Goleszów,

za nami pierwsze tygodnie nowego roku, które konsekwentnie wprowadzają korzystne zmiany oraz intensywny rozwój będący kontynuacją wszechstronnego i precyzyjnie opracowanego planu. Pierwszym ogromnym sukcesem naszych działań było pozyskanie dofinansowania kwotą ponad 1,3 mln zł z projektu zakładającego poprawę efektywności energetycznej budynków komunalnych zlokalizowanych w Cisownicy oraz Goleszowie. Dofinansowanie środkami zewnętrznymi pozwoli na zmniejszenie zużycia energii niezbędnej do ogrzania ponad 100 mieszkań, a tym samym na zmianę jakości powietrza, na którą ogromny wpływ mają zanieczyszczenia powstające w efekcie stosowania starych i nieekologicznych źródeł ciepła. Warto w tym miejscu przypomnieć, iż w ubiegłym roku na poprawę warunków mieszkaniowych w budynkach komunalnych w Cisownicy otrzymaliśmy także dofinansowanie o wartości ponad 1,4 mln zł, dzięki któremu możliwe było rozpoczęcie prac związanych z termomodernizacją wielorodzinnych budynków mieszkalnych. Wspomniany wcześniej plan rozwoju obejmuje jednak znacznie więcej dziedzin życia naszych mieszkańców. Nie zwalniamy bowiem tempa i – wykorzystując wszystkie możliwości – tworzymy miejsca przyjazne seniorom. Po Bażanowicach kolejną taką inicjatywą w ramach programu „Senior+” została zrealizowana w Cisownicy. Trzeba bowiem wyprzedzać rzeczywistość i już teraz myśleć o przygotowaniu infrastruktury, która pozwoli seniorom z naszej gminy aktywnie i twórczo spędzać wolny czas, gdy tylko warunki na to pozwolą. W myśleniu o przyszłości gminy nie zapominamy także o zwiększaniu jej atrakcyjności turystycznej. W tym celu planujemy stworzenie profesjonalnego Centrum Informacji Turystycznej, które umożliwi obsługę turystów coraz częściej wybierających gminę Goleszów jako miejsce aktywnego wypoczynku. W ramach dotowanego ze środków Unii Europejskiej projektu rozbudowujemy także Izbę Oświęcimską, która zyska dodatkową przestrzeń w budynku Gminnego Ośrodka Kultury i wzbogaci swoją część ekspozycyjną o nowoczesną makietę dawnej cementowni, w której w latach 1942–1945 mieściła się filia obozu KL Auschwitz-Birkenau.

Dbalność o Izbę Oświęcimską uważam bowiem za nasz obowiązek wobec historii, a także przejaw szacunku dla osób, które ją utworzyły i przez lata się nią opiekowały.

W oczekiwaniu na efekty zainicjowanych już zmian nadal liczę na bliską współpracę z mieszkańcami naszej gminy. Kolejną okazją do aktywnego udziału w kreowaniu korzystnych przemian są np. organizowane przez Urząd Gminy konsultacje społeczne. Aktualnie prowadzone są dyskusje na temat przyjęcia planu zagospodarowania przestrzennego dla Dzięgielowa, a także projektu uchwały w sprawie opracowania „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Goleszów na lata 2020–2030”. Oba tematy zostały opisane w bieżącym numerze *Panoramy Goleszowskiej*, a także na stronie Gminy Goleszów w zakładce „konsultacje społeczne”. Zachęcam Państwa do zapoznania się z przedstawionymi informacjami, a także aktywnego udziału w wyznaczaniu nowego kierunku rozwoju naszej gminy.

Tymczasem życzę przyjemnej lektury pierwszego w tym roku wydania *Panoramy Goleszowskiej* i zachęcam do współtworzenia kolejnych numerów poprzez kontakt z redakcją i zgłaszanie pomysłów na tematy, którymi chcieliby Państwo podzielić się z pozostałymi mieszkańcami naszej gminy.

Sylwia Cieślar
Wójt Gminy Goleszów

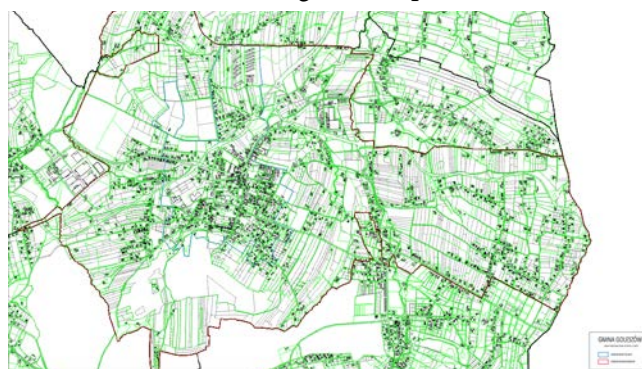
Konsultacje społeczne projektu uchwały w sprawie opracowania gminnego programu rewitalizacji

Do 21 lutego br. trwają konsultacje społeczne projektu uchwały w sprawie opracowania „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Goleszów na lata 2020–2030”. Przygotowanie dokumentu to pierwszy krok w kierunku ubiegania się o środki na realizację inwestycji i działań społecznych w gminie.

Czym jest program rewitalizacji?

To wieloletni program działań zmierzający do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do ich dalszego rozwoju. Objęcie danego obszaru programem rewitalizacji stanowi podstawę wspierania go poprzez programy unijne i krajowe lub korzystanie z preferencji w innych instrumentach, programach i działaniach sektorowych. Program rewitalizacji ujemuje działania w sposób kompleksowy tak, aby nie pomijać aspektu społecznego, gospodarczego, środowiskowego, przestrzennego oraz technicznego. Warto pamiętać, że rewitalizacja to nie remont. Jej celem nie jest to, aby było ładniej. Celem rewitalizacji jest pobudzenie/uruchomienie mechanizmów rozwojowych, które sprawiają, że nawet po zakończeniu interwencji obszar będzie nadal się rozwijał. Niezbędnym elementem procesów rewitalizacyjnych jest prowadzenie działań o charakterze społecznym ukierunkowanym na mieszkańców.

Konsultacje społeczne projektu uchwały rozpoczęły się końcem stycznia i potrwać do 21 lutego br. Uwagi do projektu uchwały można składać m.in. w formie papierowej lub elektronicznej poprzez wypełnienie formularza dostępnego w Urzędzie Gminy w Goleszowie (biuro podawcze – parter pok. nr 1) oraz na stronie gminy Goleszów w zakładce „konsultacje społeczne”, a następnie złożenie go w siedzibie Urzędu Gminy lub wysłanie na adres e-mail: urzad@goleszow.pl.

Przyjmowanie wniosków w sprawie zwrotu podatku akcyzowego

Od 1 lutego do 1 marca 2021 r. rolnicy z terenu gminy Goleszów mogą składać wnioski o zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej. Wymagane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi dokumenty można złożyć w Urzędzie Gminy lub przesłać do goleszowskiego urzędu drogą pocztową.

Wzór wniosku o zwrot podatku akcyzowego dostępny jest zarówno w Urzędzie Gminy Goleszów, jak również na stronie internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Należy pamiętać, iż do wniosku konieczne jest dołączenie faktur VAT lub ich kopii, stanowiących dowód zakupu oleju napędowego w okresie od 1 sierpnia 2020 r. do 31 stycznia 2021 r. W przypadku ubiegania się przez rolnika o zwrot podatku w odniesieniu do hodowli bydła do wniosku należy dołączyć dokument wydany przez kierownika biura powiatowego Agencji

Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zawierający informację o liczbie dużych jednostek przeliczeniowych bydła będącego w posiadaniu producenta rolnego. W związku z aktualną sytuacją epidemiczną istnieje możliwość otrzymania takiego dokumentu w formie elektronicznej wysyłanej na adres poczty elektronicznej lub skrzynkę ePUAP wnioskodawcy.

W 2021 r. zwrot podatku akcyzowego ustalony został w wysokości 1 zł do litra zakupionego oleju napędowego i będzie wypłacany w terminie od 1 do 30 kwietnia br. gotówką w kasie Urzędu Gminy lub przelewem na rachunek bankowy podany we wniosku

XXIV sesja Rady Gminy Goleszów

27 stycznia odbyła się XXIV sesja Rady Gminy Goleszów, podczas której radni przyjęli m.in. uchwałę w sprawie określenia kryteriów naboru na drugim etapie postępowania rekrutacyjnego do publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych prowadzonych przez gminę Goleszów. Zebranie radnych było także okazją do przyjęcia uchwał, na mocy których możliwa będzie kontynuacja programów dofinansowujących usuwanie wyrobów zawierających azbest oraz wymianę źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych.

Przyjęcie kryteriów naboru na drugim etapie postępowania rekrutacyjnego ma na celu uporządkowanie warunków podziału wolnych miejsc w publicznych przedszkolach lub oddziałach przedszkolnych, do których przyjmowane są dzieci zamieszkałe na terenie gminy. Poszczególne kryteria opisane w uchwale mają przyporządkowaną liczbę punktów, co pozwoli zmniejszyć ryzyko wystąpienia wątpliwych lub spornych sytuacji w przeprowadzaniu rekrutacji. Szczegółowe informacje na temat kryteriów naboru można uzyskać w danej jednostce, do której kierowane będzie zgłoszenie, a także w Referacie Oświaty Urzędu Gminy w Goleszowie.

Ważnym punktem styczniowej sesji było także przyjęcie uchwał w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej na dofinansowanie kosztów usunięcia i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest oraz dotacji na dofinansowanie kosztów wymiany pieców w budynkach jednorodzinnych zlokalizowanych

na terenie gminy Goleszów. Jednogłośnie przyjęcie obu uchwał pozwala na kontynuację proekologicznych programów, do których nabór prowadzony jest w trybie ciągłym przez Referat Ochrony Środowiska Urzędu Gminy w Goleszowie. W ubiegłym roku zrealizowanych zostało 11 wniosków zakładających dofinansowanie usunięcia i utylizacji wyrobów azbestowych, a także 50 dotyczących wymiany źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych.

W trakcie sesji przyjęte zostały również zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej oraz uchwały budżetowej Gminy Goleszów na rok 2021, co miało związek m.in. z podpisaniem umowy na dofinansowanie poprawy efektywności energetycznej budynków komunalnych zlokalizowanych w Cisownicy oraz Goleszowie. Otrzymanie dofinansowania skutkuje bowiem zasileniem budżetu gminy kwotą ponad 1,3 mln zł, bez której realizacja zadania nie mogłaby dojść do skutku.

Plan zagospodarowania przestrzennego Dziegielowa

Trwają prace nad planem zagospodarowania przestrzennego Dziegielowa. Kolejnym etapem w drodze do jego przyjęcia były konsultacje z mieszkańcami, które z uwagi na obowiązujące ograniczenia przyjęły formę wideokonferencji.

Mimo iż udział w konsultacjach był dobrowolny, to cieszył się sporym zainteresowaniem mieszkańców, co pozwoliło na przedstawienie ustaleń przyjętych w projekcie planu miejscowego. Osobom, które nie miały możliwości uczestniczenia w konsultacjach, przypominamy, iż projekt planu zagospodarowania przestrzennego znajduje się w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Goleszów, a szczegółowe informacje na jego temat można również uzyskać telefonicznie pod numerem 33 479 05 10 wew. 22.

— Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Dziegielowa przyjęta została w 2015 roku, z kolei do jego sporządzenia przystąpiono pod koniec lutego 2018 roku.

Minęło więc sporo czasu, a zawarte w projekcie zapisy mogły umknąć uwadze mieszkańców. Zachęcam więc do zapoznania się z projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Dziegielowa i zgłaszania swoich uwagi, na które czekamy do 11 lutego 2021 — zachęca Sylwia Cieślak, Wójt Gminy Goleszów.

Fundusz sołecki: kolejne gminne drogi wyznaczone do remontu

Zgodnie z zapowiedziami Wójta Gminy Goleszów oraz radnych w budżecie na 2021 r. zapisane zostały środki z przeznaczeniem na remonty 11. gminnych dróg w ramach środków z drugiej edycji funduszu sołeckiego. To kolejny krok poprawy gminnej infrastruktury drogowej, uwzględniającej potrzeby mieszkańców poszczególnych sołectw.

— Na podstawie ubiegłorocznych ustaleń z mieszkańcami poszczególnych sołectw wybrane zostały drogi, których stan wymaga poprawy. Środki w ramach funduszu sołeckiego otwierają możliwość do ich remontu, jednak do pełnej realizacji konieczne będzie wsparcie środkami zewnętrznymi, a także funduszami z budżetu gminy. Dzięki wybraniu przez mieszkańców dróg, które ich zdaniem stanowią priorytet w danym sołectwie, możemy uruchomić działania, w efekcie których do końca 2021 roku wyremontowanych zostanie 11 odcinków dróg gminnych — wyjaśnia Sylwia Cieślars, Wójt Gminy Goleszów.

W 2021 roku w ramach wsparcia z funduszu sołeckiego gmina Goleszów zaplanowała remonty:

- ul. Leśnej w Puńcowie;
- ul. Polnej w Kozakowicach;
- ul. Miodowej w Dziegielowie;
- ul. Szerokiej w Goleszowie Górnym;
- ul. Mostowej w Goleszowie Dolnym;
- ul. Orzechowej w Goleszowie Równi;
- ul. Nierodzimskiej w Godziszowie;
- ul. Miodowej w Lesznej Górnej;
- ul. Pogodnej w Cisownicy;
- ul. Wspólnej w Kisielowie;
- ul. Objazdowej w Bażanowicach.

Przypomnijmy, iż w minionym roku w ramach podziału środków z funduszu sołeckiego oraz wsparciu ze strony gminy Goleszów, która na remonty przekazała lub pozyskała dodatkowe fundusze udało się wyremontować 11 dróg. Kolejnych 8 dróg wyremontowano w ramach dodatkowych środków finansowych wygospodarowanych w budżecie gminy na rok 2020. Przetargi umożliwiające zaplanowanie szczegółowego harmonogramu prac remontowych związanych z podziałem środków z funduszu sołeckiego ogłoszone zostaną w pierwszym kwartale bieżącego roku.

Poinformuj nas o możliwości przekazywania 1%!

Zbliża się czas, w którym wszyscy przygotowujemy się do złożenia rocznego zeznania podatkowego. Od kilku lat przy wypełnianiu zeznania istnieje możliwość wybrania celu, na który przekazany zostanie 1% podatków. To pozornie niewielkie wsparcie potrafi znacząco zasilić budżet osób i organizacji pożytku publicznego, które dzięki temu mogą kontynuować leczenie lub rehabilitację, a także realizować swoje cele statutowe.

Możliwość przekazania 1% podatków istnieje od 2004 roku i co roku przyczynia się do wsparcia organizacji pożytku publicznego, a także indywidualnych zbiorów na rzecz osób zmagających się m.in. z poważnymi chorobami wymagającymi kosztownego leczenia lub rehabilitacji. To ogromne wsparcie, które nic nie kosztuje podatników, a forma przekazania środków związana jest wpisaniem w odpowiedniej rubryce formularza PIT nazwy i numeru KRS osoby lub organizacji, które otrzymają od nas wsparcie.

— Zachęcam osoby fizyczne oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych z terenu naszej gminy do prze-

kazywania informacji dotyczących możliwości przekazywania dla nich 1% naszych podatków. Zebrane w ten sposób informacje zostaną opublikowane w Panoramie Goleszowskiej, a także na stronie internetowej naszej gminy — mówi Sylwia Cieślars, Wójt Gminy Goleszów, która tym samym zachęca do przekazywania 1% podatku na rzecz najbardziej potrzebujących mieszkańców gminy Goleszów.

Informacje o możliwości przekazania 1% podatku na rzecz organizacji i osób z terenu gminy Goleszów można przekazywać telefonicznie pod nr telefonu: 33 479 05 10 wew. 44 oraz mailowo: promocja@goleszow.pl.

Prace nad Strategią Rozwoju Elektromobilności 2020 – 2035 nie ustają – prośba do mieszkańców

Powiat cieszyński jest w trakcie opracowywania Strategii Rozwoju Elektromobilności na lata 2020–2035 i w związku z tym władze powiatowe zwracają się do goleszowian o pomoc. Poznanie zdania mieszkańców m.in. na temat rozwoju i przyszłości motoryzacji wspieranych odnawialnymi źródłami energii jest bardzo ważne, stąd prośba o opinie, które można wyrazić wypełniając ankietę.

Warto podkreślić, iż projekt, któremu poświęcona jest ankieta, ma wielką wagę m.in. dla środowiska naturalnego czy propagowania pojazdów elektrycznych. Ideą jest bowiem stworzenie warunków do rozwoju elektromobilności w powiecie cieszyńskim.

Ankieta, zawierająca 18 pytań, jest całkowicie anonimowa. Można wypełnić ją na stronie: <https://goleszow.pl/>

Dotacja o wartości 1,3 mln zł na modernizację budynków komunalnych

Ponad 1,3 mln zł dofinansowania otrzyma gmina Goleszów z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Tak wysokie dofinansowanie środkami zewnętrznymi pozwoli na poprawę efektywności energetycznej budynków komunalnych zlokalizowanych w Cisownicy oraz Goleszowie.

Projekt realizowany w budynkach komunalnych w Cisownicy przy ul. Cisowej oraz w Goleszowie przy ul. Grabowej pozwoli na zmniejszenie zużycia energii niezbędnej do ogrzania tych budynków, wpływając na spadek emisji gazów cieplarnianych, co z kolei ma ogromne znaczenie w ramach likwidacji niskiej emisji stanowiącej główne źródło zanieczyszczenia powietrza. W efekcie realizacji projektu, który w wyniku starań gminy zyskał unijne dofinansowanie, zmodernizowanych zostanie 8 budynków wielorodzinnych. To ponad 100 mieszkań, których lokatorzy odczują realną poprawę warunków mieszkaniowych i znaczące oszczędności. Warto zaznaczyć, iż w konkursie Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach gmina Goleszów była jedną z dwóch gmin z terenu powiatu cieszyńskiego i jedną z trzydziestu z województwa śląskiego, które uzyskały wsparcie.

Goleszów, ul. Grabowa 11 – budynek przeznaczony do modernizacji

Cisownica, ul. Cisowa – budynek przeznaczony do modernizacji

— *Inwestycje proekologiczne, które mają ogromne znaczenie dla mieszkańców naszej gminy, są jednym z moich priorytetów na najbliższy rok. Tego typu działania stanowią bowiem kontynuację proekologicznej i proinwestycyjnej polityki, która w znacznym stopniu zauważalna była w minionym roku. Kolejne sukcesy w ubieganiu się o zewnętrzne środki finansowania motywują nas do dalszego rozwoju gminy Goleszów* — komentuje Sylwia Cieślak, Wójt Gminy Goleszów.

Gminne przedszkola dbają o czyste powietrze

Smog i zanieczyszczenie powietrza to problem, z którym od dłuższego czasu walczy gmina Goleszów, podejmując szereg działań infrastrukturalnych, społecznych i edukacyjnych. Kolejnym przejawem aktywności w tej materii jest udział w kampanii „MOGE! Zatrzymać SMOG – Przedszkolaku złap oddech”, dzięki której gminne przedszkola otrzymały 8 profesjonalnych urządzeń do oczyszczania powietrza.

W sprzęt poprawiający jakość powietrza wyposażone zostały Przedszkola Publiczne w Goleszowie i Puńcowie oraz szkoły prowadzące oddziały przedszkolne w Kisielowie i Goleszowie Równi. Urządzenia udało się pozyskać w ramach II edycji programu koordynowanego przez samorząd województwa śląskiego, którego celem jest m.in. podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców, w szczególności dzieci w wieku przedszkolnym, ich rodziców i opiekunów. Pozyskanie urządzeń połączone zostało bowiem z działaniami edukacyjno-

-informacyjnymi, które realizowane będą w gminnych przedszkolach. Dzięki nim zorganizowane zostaną zajęcia edukacyjne ukierunkowane na najmłodszych mieszkańców naszej gminy, w której poruszone będą tematy ochrony powietrza, sposobów zwalczania niskiej emisji oraz postaw prozdrowotnych. Działania obejmą także kampanię edukacyjno-informacyjną dotyczącą walki ze smogiem skierowaną do rodziców.

Oczyszczacze powietrza zostały zakupione ze środków województwa śląskiego w ramach kampanii edukacyjno-informacyjnej pn. „MOGE! Zatrzymać SMOG – Przedszkolaku złap oddech” – II edycja, współfinansowanego przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

Powszechny Spis Rolny – gmina Goleszów spisała się na piątkę!

Do końca listopada 2020 roku trwał Powszechny Spis Rolny, któremu towarzyszył ogólnopolski konkurs ogłoszony przez prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na gminę o najwyższym odsetku spisanych gospodarstw rolnych. Konkurencja była ogromna. W województwie śląskim tylko jedna gmina z powiatu cieszyńskiego została nagrodzona w konkursie i była to właśnie gmina Goleszów.

Piąte miejsce w rankingu gmin z województwa śląskiego to wynik jak najbardziej zasłużony. Na terenie gminy Goleszów spisanych zostało bowiem **100% gospodarstw**, z czego ponad 63% spisali rachmistrzowie spisowi, ponad 8% ankiet wypełnionych zostało przez telefon, a blisko 28% gospodarstw uczyniło to przez Internet. 21 stycznia nagrody rzeczowe o wartości ponad 10 tys. zł. zostały przekazane Wójt Gminy Sylwii Cieślars przez wicedyrektor Urzędu Statystycznego w Katowicach Grażynę Witkowską.

— *Rolnicy z gminy Goleszów spisali się na medal! Wysokie miejsce w konkursie to bowiem ich zasługa, dlatego pragnę im serdecznie podziękować za wykazane zaangażowanie i skrupulatność w wypełnianiu pytań ankietowych.*

Mam nadzieję, iż w tegorocznym Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań nasza gmina również uplasuje się w czołówce gmin o najwyższym stopniu zaangażowania mieszkańców, co będzie dla nas wszystkich kolejnym powodem do dumy — chwali Sylwia Cieślars.

Ankieta dla mieszkańców gminy Goleszów

Z decyzją o wysokości podatku od nieruchomości za rok 2021 mieszkańcy gminy Goleszów otrzymają do wypełnienia anonimową ankietę, która ma pomóc w analizie potrzeb i zainteresowania montażem paneli fotowoltaicznych. Pozwoli to na przygotowanie dalszych kierunków działań gminy, w tym ewentualnym udziale w konkursach umożliwiającym pozyskanie dofinansowania na montaż paneli fotowoltaicznych w budynkach jednorodzinnych. Wypełnioną ankietę będzie można pozostawić w specjalnej skrzynce usytuowanej przy biurze podawczym Urzędu Gminy w Goleszowie. Możliwe jest także elektroniczne wypełnienie ankiety – formularz dostępny jest pod adresem:

www.goleszow.pl/wypelnij-ankiete

Kosmiczne obserwacje w Gminnej Bibliotece Publicznej

W styczniu br. podsumowano wyniki działań podejmowanych w ramach ostatniej niestandardowej edycji konkursu „Działaj Lokalnie” Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, w ramach której przy współpracy gminy Goleszów oraz Gminnej Biblioteki Publicznej w Goleszowie udało się pozyskać środki na realizację projektu o astralnym wymiarze.

Inicjatywa o nazwie „Kosmiczny Goleszów” ma na celu przybliżenie podstawowych zagadnień związanych z astronomią, astrofotografią i obsługą sprzętu obserwacyjnego, co stanie się możliwe dzięki zakupieniu profesjonalnego teleskopu oraz osprzętu optycznego. Pozyskany w ramach projektu zestaw zawiera wszelkie niezbędne akcesoria do prowadzenia pełnowartościowych obserwacji astronomicznych i wykonywania zdjęć. Jego niewątpliwym atutem jest kompaktowość, która pozwala na sprawne przygotowanie się do zajęć w różnych miejscach oraz wbudowana mapa umożliwiająca początkującym miłośnikom astronomii swobodnie poruszać się po niebie.

Początkowo prezentacja możliwości teleskopu i naukowa zabawa związana z obserwacją nieba zaplanowana była w ramach warsztatów dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Plany organizacji zajęć stacjonarnych skomplikowały się jednak z powodu rozwoju pandemii, stąd pierwsze obserwacje zrealizowane zostały on-line przy współpracy ze szkołami podstawowymi działającymi na terenie gminy Goleszów. Te ciekawe zajęcia umożliwiające zdobywanie wiedzy o przestrzeni kosmicznej i astrofotografii będą kontynuowane, gdyż cieszyły się zainteresowaniem dzieci i młodzieży z naszej gminy.

Uczczono pamięć więźniów obozu

W tym roku przypada 76. rocznica wyzwolenia filii obozu KL Auschwitz-Birkenau w Goleszowie oraz tragicznego w swych skutkach Marszu Śmierci, który wyruszył z Goleszowa do Wodzisławia Śląskiego. Z historią więźniów i ich przemarszem wiąże się pamiątkowy grób 19. ofiar znajdujący się na polu Dolce w Dębowcu.

Uczczenia pamięci ofiar dokonali wspólnie Wójt Gminy Goleszów Sylwia Cieślak oraz Wójt Gminy Dębowiec Tomasz Branny, którzy w imieniu własnym, jak również mieszkańców obu gmin złożyli kwiaty oraz zapalili znicze na grobie znajdującym się w Dębowcu.

— *Upamiętnienie wydarzeń, które rozegrały się 76 lat temu na naszym terenie, a miały związek z likwidacją podoboju KL Golleschau oraz makabrycznym Marszem Śmierci, jest naszym obowiązkiem wobec historii oraz ukłonem w stronę osób, które oddały swoje życie w nadziei na wolność i odrodzenie człowieczeństwa. Pamięć o trudnych momentach naszej historii jest także jedną z form przestrogi dla kolejnych pokoleń. Dzisiejsze, symboliczne złożenie kwiatów na zbiorowym grobie ofiar – więźniów podoboju KL Auschwitz – było właśnie taką formą przypomnienia trudnej i nadal bolesnej historii naszego regionu i upamiętnieniem licznych ofiar* — podkreśla Sylwia Cieślak, Wójt Gminy Goleszów.

Ucząc się w szkołach historii naszego kraju, snujemy w naszych umysłach wizję neutralności naszych terenów wobec wydarzeń choćby pomiędzy rokiem 1939 a 1945.

Nie umiemy sobie również wyobrazić, jak po ulicach, po których idziemy do pracy, szkoły czy sklepu, maszerowali kiedyś niemieccy żołnierze. Brzmi to dla nas jednocześnie bardzo realnie, bo przecież mamy świadomość, że wojna toczyła się prawie na wszystkich terenach Rzeczypospolitej, ale jednocześnie mamy wrażenie, że to było tak dawno temu, iż klasyfikujemy ten czas jako zbyt odległy, aby przeżywać wciąż na nowo. Obraz ten zmienia się, kiedy zaczniemy poznawać przebieg wydarzeń w miejscach, które tak doskonale znamy nieraz od lat dziecięcych. A na tych terenach – na Śląsku Cieszyńskim, Beskidzie Śląskim – działo się więcej niż można by było przypuszczać...

Najbardziej znany niemiecki obóz w Oświęcimiu wzbudza emocje i przyciąga ludzi z czterech stron świata. Jednak obóz to nie był tylko ten w Oświęcimiu, ale też 40 podobozów. Większość z nich tworzone tam, gdzie potrzebna była siła robocza – przy fabrykach, zakładach przemysłowych, gdzie pracowali wówczas więźniowie.

I również na Śląsku Cieszyńskim powstało takie miejsce śmierci – Cementownia w Goleszowie, jedno z licznych przedsiębiorstw SS.

Podobóz powstał w połowie lipca 1942 r. Liczba więźniów gwałtownie się zmieniała. Szczyt osiągnęła w październiku 1944 r., kiedy wynosiła 1059 więźniów. Jednak ludzie z obozu nie pracowali tylko w cementowni, ale byli też wysyłani do kamieniołomów czy do lżejszych prac na terenie samego obozu. Podobóz nie posiadał typowych baraków dla więźniów, lecz umieszczony był na terenie cementowni, w osobnym budynku. Więźniowie spali na 3-piętrowych pryzkach, byli traktowani równie okropnie, jak w obozie macierzystym. Katowani przez zwierzchników, a szczególnie dręczeni przez członka SS Hansa Picklappa, który m.in. szczył więźniów swoim specjalnie tresowanym psem „Asta”. Hans brał udział w egzekucjach, sam też zabijał ludzi „od tak” np. osobiście wyrzucił dziecko żydowskie przez okno z 2. piętra, które zginęło na miejscu. Chorym nie udzielano pomocy, najczęściej te cięższe przypadki odsyłano do Oświęcimia, gdzie kierowano ich do komór gazowych.

Miejscowa ludność organizowała pomoc dla więźniów, pomimo że niemieccy strażnicy ogłaszali ludności Goleszowa, że w obozie przebywają tylko przestępcy. Ludzie nielegalnie dostarczali więźniom pożywienie, leki czy umożliwiali korespondencję z rodzinami.

Obóz zlikwidowano w styczniu 1945 r. Więźniów pędzono pieszo do Wodzisławia, skąd mieli być wywiezieni do obozów na terenie Rzeszy. W drodze zginęła blisko połowa z nich. Umierali z osłabienia, wyziębienia, głodu. Nic dziwnego, skoro na 7-dniową podróż w kilkunastostopniowym mrozie dostawali po jednej czwartej kilograma chleba.

W 2006 roku utworzona została Izba Oświęcimska, która mieści się w Gminnym Ośrodku Kultury w Goleszowie. Zgromadzone w niej ekspozycje dotyczą dziejów podoboju Auschwitz – Birkenau w Goleszowie, będącego filią obozu w Oświęcimiu.

Śp. ksiądz Prałat Adam Drożdż

Urodził się 20 grudnia 1949 r. w Bielsku – Białej i tam też ukończył szkołę podstawową oraz Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Żeromskiego. Po maturze, zdanej w 1967 roku, wstąpił do Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie. Ukończył je w 1974 roku dzięki pomocy wielu życzliwych osób, szczególnie Proboszcza Parafii pw Św. Mikołaja ks. Franciszka Żebroka. Pomoc ta była konieczna i bardzo ważna dla formacji przyszłego kapłana, gdyż jeszcze w okresie szkolnym zmarli jego rodzice.

Święcenia kapłańskie Śp. ksiądz Adam przyjął 11 kwietnia 1974 r. z rąk ks. biskupa Herberta Bednorza, po czym rozpoczął posługę w parafii Ducha Świętego w Chorzowie.

Od września 1977 r. przebywał w Jastrzębiu Zdroju w parafii Św. Katarzyny, gdzie posługiwał do 1981 roku. Był to czas budowy świątyni NMP Matki Kościoła w Jastrzębiu. Po utworzeniu nowej parafii rozpoczął tam swoją posługę. Były to lata ciekawe i trudne – rodziła się jastrzębska „Solidarność”, w pomoc której ksiądz proboszcz Bernard Czernecki i księża wikarzy byli mocno zaangażowani. Od września 1981 roku zaczął służbę w kolejnej parafii: Matki Bożej Piekarskiej, gdzie pracował do kwietnia 1985 roku. Wtedy to dekretem ks. biskupa Herberta Bednorza Śp. ksiądz Prałat został mianowany proboszczem w parafii Św. Michała Archanioła w Goleszowie.

— *Ksiądz Proboszcz Adam Drożdż zapisał się w mojej pamięci jako człowiek, który darzył mnie zaufaniem. Dbał, by nigdy nie zabrakło na kwiaty i dekoracje, by w kościele i wokół niego było ładnie. Cieszył się z dekoracji, które wykonywałam z okazji przeżywanych świąt oraz uroczystości parafialnych — wspomina Renata Kubok – parafianka.*

Służbę w Goleszowie Śp. ksiądz Prałat pełnił do dnia swojej śmierci 23 grudnia 2020 roku, a więc ponad 35 lat – czyli połowę swego pracowitego życia.

— *U Śp. Księdza Prałata Adama Drożdża przez lata podziwiałem cierpliwość, z jaką znosił swoje dolegliwości. Pomimo trudności związanych z koniecznością dializowania, starał się rzetelnie wypełniać swoje kapłańskie obowiązki. Trzeba powiedzieć, że Śp. ks. Adam umiał słuchać i starał się o wszystkich pamiętać. Chciał w innych zaszczybiać swoje zamiłowanie do ksiąg, co znajdowało wyraz w ciekawych wolumenach, które pozostawiał zainteresowanym czytelnikom na stoliku w kościele. Śp. ks. Adam chorował*

długo, lecz odszedł nagle i niespodziewanie. Modłę się, aby w wieczności dzielił szczęście Chrystusa Zbawiciela, któremu służył przez całe swoje kapłańskie życie — mówi ks. Jarosław Krutak – wikariusz w Parafii Rzymskokatolickiej Świętego Michała Archanioła w Goleszowie.

Przez ostatnie 25 lat był ks. Adam dziekanem Dekanatu Goleszowskiego. Jego praca była ceniona: został wyróżniony najpierw godnością kanonika, a następnie przez Ojca Św. Benedykta XVI godnością prałata. W czasie swej pracy w Goleszowie przeprowadził remont kapitalny kościoła, cmentarza oraz probostwa, a także doprowadził do zwrotu zagarniętych przez państwo obiektów.

Odzyskana i wyremontowana Czytelnia stała się wizytówką nie tylko parafii, ale całej goleszowskiej społeczności, której służy do realizacji różnych przedsięwzięć, w tym ekumenicznych. Zaangażowanie śp. Proboszcza na polu ekumenicznym zauważali wszyscy, a doceniali zwłaszcza bracia ewangelicy, czemu podczas uroczystości pogrzebowych dał wyraz ks. biskup Adrian Korczago.

— *Nielatwo było pogodzić się z odejściem ks. Proboszcza Adama Drożdża. Osoba ta była nam bliska z racji tego, że jesteśmy parafianami i mieszkańcami tej ziemi, gdzie ks. Adam spędził znaczną część życia i większą część kapłańskiej drogi.*

W naszych wspomnieniach Ksiądz Adam Drożdż pozostanie z pewnością jako proboszcz, dbający o parafian i swoją parafię, chór „Gloria”, dbający o wspólnoty parafialne; pozostanie w pamięci jako kapłan, rozumiejący ludzi i ich problemy; jako duszpasterz, który głęboko w sercu odczuwał ducha ekumenicznej wspólnoty goleszowskiej ziemi. Przez lata obserwował, jak zmienia się świat. Ludzie przychodzili i odchodzili, błogosławił nowe życie i żegnał tych, którzy udawali się na tamtą stronę. A teraz patrzy na nas z góry i cieszy się wieczną światłością.

Przez ostatnie lata zmagał się z wieloma przeciwnościami losu, ale trwał jak skała, był przy nas i swoją postawą pokazywał, jak być silnym, ufny i jak prawdziwie kochać Boga i ludzi. — w imieniu Rady Parafialnej wspomina Dariusz Gołyszny.

Ks. Drożdż za swoją działalność kulturalną i społeczną został wyróżniony nagrodą „Cieszynianki”.

Z goleszowskiej biblioteczki...

Zanim rok 2020 dobiegł końca gmina Goleiszów wydała dwie wyjątkowo ciekawe publikacje – *Kalendarz Goleiszowski* oraz zbiór pieśni Pawła Pustówki.

Kalendarz Goleiszowski przedstawiać nie trzeba – wpisany został na stałe w lokalną tradycję, ukazując się bowiem już od 2001 r. (czyli przeszło 20 lat!). Jest dziennikiem całej gminy i najlepszym źródłem informacji o niej. Opisuje wydarzenia ważne dla mieszkańców Goleiszowa, które miały miejsce w danym roku. A czym może się pochwalić najnowszy Kalendarz? Na wstępie wita nas rozdział zatytułowany „Przełomowy rok 2020”, który porusza przede wszystkim temat pandemii koronawirusa. Epidemia dotknęła wszystkich i odcisnęła piętno także na dniu codziennym goleszowian. Z tego powodu problem ten – mimo że obecny od dłuższego czasu we wszystkich mediach – nie mógł zostać przez autorów publikacji pominięty. Warto podkreślić, iż to nie jedyny temat, który jest w tym wydaniu poruszany. Amatorzy historii znajdą w nim coś dla siebie – czy to opis dziejów goleszowskiego gimnazjum, opisy tradycji z *Kroniki Goleiszowskiej*, czy wspomnienie największej bitwy w ramach wojny czechosłowacko-polskiej przebiegającej m.in. na terenie Kisielowa i Godziszowa. Z kolei zainteresowani sukcesami ludzi z rodzimych stron będą mogli cieszyć się opisem wielu mieszkańców – laureatów „Cieszynianek 2020” oraz jubilatów. Miłośnicy natury także się nie zawiodą, bowiem na kartach Kalendarza znalazło się wiele ciekawostek ze świata przyrody.

Wydanie papierowe *Kalendarza Goleiszowskiego* można otrzymać w Urzędzie Gminy Goleiszów, w Gminnej Bibliotece Publicznej w Goleiszowie oraz w jej filiach

w Cisownicy i Puńcowie, a także w siedzibie redakcji *Panoramy Goleiszowskiej*. Nakład jest co prawda ograniczony, ale wydanie elektroniczne dostępne jest już na stronie www.goleiszow.pl/kalendarz-goleiszowski-2021

Druga z publikacji – *Pieśni ludowe ze zbiorów Pawła Pustówki* – ukazała się w ramach projektu „Folklor inspiruje – muzyczna przygoda z folklorem”, który uzyskała wsparcie z Programu Działaj Lokalnie Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. Można w niej znaleźć wiele pieśni ludowych wybranych ze zbiorów Pawła Pustówki. Kim jest tak upamiętniony autor? To urodzony w 1879 roku zasłużony mieszkaniec gminy Goleiszów, nauczyciel, folklorysta i muzyk pełen pasji. Od 1904 roku, nieprzerwanie aż do przejścia na emeryturę, pracował jako

nauczyciel i kierownik w goleszowskiej szkole powszechnej. Ponadto przez 55 lat był organistą w kościele ewangelickim i zebrał ogrom pieśni Śląska Cieszyńskiego. Choć publikacja ta jest ważna i ciekawa, ma niewielki nakład, dlatego najpierw trafi do szkół, zespołów folklorystycznych, stowarzyszeń i instytucji folkloru.

50 lat minęło jak jeden dzień...

„Szkoła Podstawowa w Bażanowicach została zbudowana w 1894 roku i użytkowana do czerwca 1970 roku. Rozbudowa wsi Bażanowice przyczyniła się do wzrostu liczby mieszkańców, jak również wzrostu liczby dzieci, zaś ciasnota pomieszczeń do nauki oraz nie wystarczające wyposażenie podstawowe, nie odpowiadające obecnym wymogom nauczania, stały się powodem podjęcia rozbudowy szkoły” – można przeczytać w starej szkolnej kronice.

29 listopada 1970 r. odbyło się uroczyste otwarcie nowego budynku szkoły, który powstał dzięki zaangażowaniu mieszkańców Bażanowic tworzących Społeczny Komitet Rozbudowy Szkoły oraz władz gminnych, powiatowych i wojewódzkich. Oznacza to, że budynek naszej szkoły obchodził w listopadzie 2020 jubileusz 50-lecia!

Jak obchodzić 50. urodziny w czasie wszechogarniającej pandemii? Bez fanfar, bez przemówień, bez kwiatów, podziękowań i wspomnień... Bez wspomnień? Bez wspomnień się nie da, dlatego uczniowie klas 4-7 otrzymali we wrześniu zadanie dotarcia do swoich bliskich, krewnych, sąsiadów – tych, którzy pamiętają starą szkołę i czasy rozbudowy. Co z tego wynikło? Zapraszamy na naszą stronę internetową do zakładki „50 lat minęło jak jeden dzień...” pełnej wzruszających opowieści i czarno-białych zdjęć. A oto fragmenty uczniowskich prac...

Alexander Heriban z kl. 6 napisał: „Moja babcia Kry-

Stara szkoła naprzeciw naszego domu (obecnie przedszkole)

W tle po prawej stronie stara szkoła

sią chodziła do budynku starej szkoły, gdzie były tylko dwie klasy. Po skończeniu 6. klasy w starej szkole w Bażanowicach musiała chodzić do klasy 7. i 8. do szkoły w Goleszowie. Stara szkoła miała wejście naprzeciw naszego domu. Wchodziło się do korytarza i po lewej, i prawej stronie były dwa pomieszczenia – dwie klasy. W szkole uczyli pan dyrektor Paweł Raszka i pani nauczycielka Józefa Wadowska.

Historia nowego budynku jest ciekawa, ponieważ – gdy mieszkańcy Bażanowic chcieli wybudować nową szkołę – moja ciotka i wujek Gabrysiowie sprzedali działkę nad starą chatą mojego pradiadka,

która leżała tuż obok starej szkoły, więc szkoła, do której chodzę, leży na dawnej ojcowiznie mojego pradiadka. Pradiadek Gabrys pomagał ją budować w czynie społecznym, jak większość mieszkańców Bażanowic”.

Inne wspomnienia snuje **Kinga Czudek** (kl. 5), która rozmawiała ze swoim pradiadkiem:

„Moje opowiadanie na temat rozpoczętych prac nad budową szko-

Klasa mojej babci z panem dyrektorem Pawłem Raszką

ły w Bażanowicach jest inspirowane opowieścią mojego pradiadka i babci. Mój 86-letni pradiadek, Jan Sydorak, opowiedział mi tę historię ze łzami w oczach, gdyż powróciłam do jego młodych lat.

Gdy narodził się pomysł rozbudowy szkoły, mój pradiadek miał wtedy około 33 lata (tyle, co moja mama teraz). Pradiadek powiedział mi, że na miejscu teraźniejszego przedszkola była szkoła i przedszkole. Na placu przedszkolnym stał ogromny dzwon, na którym dzwoniło, gdy ktoś zmarł lub odbywał się pogrzeb. Dyrektorem tamtej starej szkoły był pan Raszka. To on wpadł na pomysł, aby rozbudować szkołę i stworzyć lepsze warunki do nauki dla dzieci i młodzieży z Bażanowic.

Wymyślona i powołana została rada pośród chętnych rodziców uczniów. Został utworzony Społeczny Komitet Rozbudowy Szkoły. Jednym z członków komitetu był mój pradiadek Janek. Każdy z komitetu miał swój rejon i zbierali pieniądze od mieszkańców. Mieszkańcy Bażanowic byli hojni, a dziadek pamięta, że każdy obywatel naszej wsi podarował 2800 zł starych pieniędzy (tak pradiadek mówił mi o pieniądzach, tłumacząc, że kiedyś to było bardzo dużo pieniędzy i były cenione, bo ciągle ich brakowało). Zbiórka i budowa trwały około 3 lat i każdy, gdy tylko znalazł chwilkę po pracy i po codziennych obowiązkach (wypasanie krów, sadzenie luserki – najlepszej trawy dla bydła, karmienie świń, dojenie) przychodził na plac budowy szkoły i pomagał.

Kładzenie tynków

Jedni podawali pustaki, drudzy miesza zaprawę, a inni obsługiwali betoniarki”.

Księga Pamiątkowa to kopalnia wiedzy o budowie szkoły: zdjęcia starego budynku, nazwiska i odpowie-

dzialność członków komitetu rozbudowy, wycinki prasowe, kopie dokumentacji (np. odezwa do mieszkańców wsi wzywająca do zaangażowania się w prace budowlane), korespondencja z władzami, akt nadania szkole imienia Pawła Stalmacha, wykaz mieszkańców, którzy zadeklarowali świadczenia pieniężne i robocizną (rekorzysta przepracował 148 godzin na placu budowy). Przez następne miesiące chcielibyśmy na łamach *Panoramy Golezowskiej* zapoznać Czytelników ze zgromadzonym materiałem, ale przede wszystkim stworzyć okazję do wspomnień i dostarczyć wielu wzruszeń.

Niech żyje 50-latka! Jak napisał Bartłomiej Haratyk z kl. 6: „Wszyscy bardzo dobrze wspominają lata spędzone w tych murach i żyją nadzieją, że tak jak ich dzieci, tak ich wnukowie będą jeszcze biegać po schodach podstawówki w Bażanowicach.

Jolanta Chwastek

Zdarza się, że książki czytam parami, trójkami (inne wielokąty też bywały) tak, jakby pierwsza „rozpoczęta” wprowadzała mnie w towarzystwo swoich kolejnych znajomych. Tak było i tym razem. Zaczęłam od „Czarodziejskiej góry” Tomasza Manna. Spędzając czas wspólnie z kuracjuszami Międzynarodowego Sanatorium „Berghof”, dotarłam do „Sanatorium pod Klepsydrą” Brunona Schulza. Być może to wina programowych zapisów w moim mózgu, ale na słowo sanatorium pojawia się u mnie od razu skojarzenie ze słowami „pod klepsydrą”. Trudno się „opędzić” od tych wszystkich skojarzonych słów – kluczy, które kluczą w mojej podświadomości i prowadzą jedynie jej znanymi ścieżkami.

Wspólnym rekwizytem tych książek jest wspomniana klepsydra – symbol przemijania i czasu. Naturalnym kierunkiem wydawać by się zatem mogło „Poszukiwa-

Czy tam czytam

nie straconego czasu”, wypełnione przez liczne reminiscencje, jednak na siedem tomów Marcela Prousta nie starczyło mi czasu, bo zwiódł mnie „Strach ucieleśniony”. „Strach ucieleśniony. Mózg, umysł i ciało w terapii traumy” – pod tym tytułem znajdziemy obszerne opracowanie Bessela van der Kolka dotyczące tego, „co naprawdę dzieje się w mózgach straumatyzowanych osób” i jak takie „doświadczenia zmieniają nasze najgłębsze odczucia i nasze relacje z rzeczywistością – absolutne podstawy tego, kim jesteśmy.”

Dlaczego uważam te pozycje książkowe za związane ze sobą jak grono przyjaciół? Dwie pierwsze to wielowarstwowe, wielowątkowe i pełne pytań lektury. Autorzy zmagają się na ich kartach między innymi z takimi tematami jak: życie, śmierć i czas. Strony pełne są ludzkich namiętności, codzienności wypełnionej rozrywkami, ale też poważnymi debatami. Czytając prozę Manna i Schulza, odnoszę wrażenie, że życie to melodia czasu ułożona z miarowego rytmu słów. Płyne powoli, a jednak tak szybko. Pisarze bawią się słowami, pisaniem, miejscami zabawnych, miejscami poważnych tekstów.

I można czasem pomyśleć, że „formą (ich) jest logika, lecz istotą zamęt.” Odsyłam do tych lektur nie po odpowiedź na pytanie „czymże jest życie?” Odsyłam do słów, z których utkane jest nasze życie i pytań powtarzanych „dosłownie” i pomiędzy słowami. Zanim przejdę do tematów ważnych i poważnych chciałabym przedstawić wybrane fragmenty, będące małą próbką materiału słownego, który pobrałam i złożyłam w krótki dialog pomiędzy „Czarodziejską górą” (TM) i „Sanatorium pod Klepsydrą” (BS): „W taką noc zamarginesowaną, nieznaną granic, przestrzeń traci swój sens” (BS); „Szczерze mówiąc, pozostawiamy beztręsko kwestię tę otwartą.”(TM); „Więc przecucie mnie nie myliło. [...] ponury dramat dokonywał się tu w doskonałej ciszy, tak zamaskowany i zakonspirowany, że nikt nie mógł się domyślić go i wysledzić wśród niewinnych pozorów tej wiosny” (BS); „Wymawiając te słowa miał uczucie człowieka, który się pośliznął, ale któremu udało się jeszcze szczęśliwie utrzymać na nogach.” (TM). Jeszcze jedno. Mała wskazówka dotycząca czytania, zapisana przez Schulza i choć nie dotyczy jego prozy, dobrze jest ją stosować, mając w rękach „Sanatorium pod Klepsydrą”: „Trzeba pewnej domyślności, pewnej odwagi serca, pewnego polotu, ażeby znaleźć wątek, ten ślad ognisty, tę błyskawicę przebiegającą stronicie książki. Jednej rzeczy trzeba się wystrzeżać w tych sprawach: ciasnej małostkowości, pedanterii, tępej dosłowności.”

Do sedna. W czym dostrzegam wspólnotę pomiędzy prozą Schulza a treścią „Strachu ucieleśnionego”? Uważam, że w zbiorze opowiadań Schulza „Sanatorium pod Klepsydrą” pojawiają się zdania, które mogą brzmieć jak opisy zdysocjowanych elementów przeszłości w reakcji na skrajnie stresujące wydarzenie (traumę) – zjawisko będące treścią „Strachu ucieleśnionego” van der Kolk. Dla przykładu, pięknie zbudowane zdanie Schulza: „Rzecz dziwna jak te stare wnętrza nie mogą znaleźć spokoju nad wzburzoną swą, ciemną przeszłością, jak w ciszy ich wciąż próbują się inscenizować na nowo przesądzone i przypadłe dzieje, układają się te same sytuacje w nieskończonych wariantach, nicowane na wszystkie strony przez bezpłodną dialektykę tapet”, według mnie koresponduje z tym, co czytamy w książce Bessela van der Kolk: „Przytłaczające doświadczenie jest rozbijane na fragmenty tak, że emocje, dźwięki, obrazy, myśli i fizyczne doznania zaczynają żyć własnym życiem. Zmysłowe fragmenty wspomnień wciskają się w teraźniejszość, gdzie są ponownie przeżywane.” Wspomnienia te pojawiają się w postaci flashbacków, reminiscencji i nie są to „zwykłe fakty”, jak pisze Schulz, lecz raczej są to „zdarzenia, które nie mają swego własnego miejsca w czasie [...], które przyszły za późno, gdy już cały

czas był rozdany, rozładowany, rozebrany i teraz zostały niejako na lodzie, niezaseregowane, zawieszony w powietrzu, bezdomne i błędne”. Zdarzenia te można porównać do traumatycznych wspomnień, o których Bessel van der Kolk pisze, że „nie funkcjonują w świadomości albo z powodu okoliczności, które uniemożliwiały reakcję, albo dlatego, że miały miejsce podczas szczególnie paralizujących emocji, takich jak strach”.

I tak, podążając śladem moich (być może) nierozważnych, błędnych czy niepoważnych spostrzeżeń, docieram do zapisanego w „Czarodziejskiej górze” przesłania, jakie prezentuje pewien humanista: „Trzeba wywieść rodzaj ludzki z prymitywnego stadium lęku i biernej tępoty i wprowadzić go w fazę świadomego celu działania. Trzeba go uświadomić, że można zapobiec skutkom, jeśli się dość wcześnie pozna i opanowuje przyczyny, i że prawie wszystkie cierpienia jednostki są chorobami organizmu społecznego.” A to odnosi mnie znowu do Bessela van der Kolk, który – opisując zagadnienie traum – zaznacza, że „zjawisko to pozostaje o wiele szerszym problemem zdrowia publicznego, być może nawet największym, jaki nam zagraża. Trauma niszczy system społecznego zaangażowania, zaburza współpracę, doskonalenie i zdolność funkcjonowania, jako produktywny członek wspólnoty.” Pożywką dla traumy może być: bieda, bezrobocie, gorsze szkoły, wykluczenie społeczne, kiepskie warunki mieszkaniowe. „A trauma rodzi traumę; zranieni ludzie ranią kolejnych.” Van der Kolk podaje wyniki badań przeprowadzone w Ameryce (nie wiem, czy w Polsce ktoś takie przeprowadził): „Od 2001 roku więcej Amerykanów zginęło z rąk partnerów albo innych członków rodziny niż na wszystkich wojnach w Iraku i Afganistanie. Amerykańskie kobiety są dwukrotnie bardziej narażone na przemoc domową niż na raka piersi.”

Jeśli porównania wzbudzają w czytelniku podejrzenia, że słowa wrywam z ogólnego kontekstu, tym lepiej, może to zdeterminuje chęć przestudiowania tych niezwykłych książek. Kinomanom zapewne nie umknęło uwagę, że w 1973 roku powstał film „Sanatorium pod Klepsydrą” w reżyserii Wojciecha Jerzego Hasa z piękną, zjawiskową scenografią, który jest swobodną adaptacją zbioru opowiadań Brunona Schulza (pod tym samym tytułem). Ten film przywołuje z mojej pamięci kolejny, także Hasa – „Pętla” (1957), oparty na motywach opowiadania Marka Hłaski. Stąd pochodzi cytat, który może być przewrotnym (choć tylko pozornie) dopełnieniem mojego tekstu: „Nigdy już nie będę musiał bać się pytań i słów. Nigdy już nie będę musiał bać się czasu. Pójdę tam. W jednej chwili cały świat przestanie istnieć. Tak się musi stać.”

Iwona Franek

Miłość znaleźli daleko

W październiku 2020 r. minęło 100 lat od ślubu naszych dziadków – Ksenii Nusberg i Karola Cymorka.

Karol Cymorek urodził się w Ogrodzonej 26.11.1892 r. jako ósme dziecko Andrzeja Cymorek i Ewy Miech. Cały ród Cymorków odnaleziono w Księgach Parafialnych, a najstarszy wpis to rok 1760. Mieszkali oni w Kozakowicach Górnych, ale prawdopodobnie wywodzili się z Wędryni w Czechach. Dziadek pracował w Cementowni Goleiszów, chociaż z wykształcenia był szewcem. W czasie I wojny światowej w 1916 r. został wcielony do wojska Monarchii Austro-Węgierskiej i dostał się do rosyjskiej niewoli. Jako jeńiec został wywieziony na „Sybir”.

Ksenia Nusberg urodziła się 6.08.1899 r. w Valk – Estonia – Rosja Carska, jako córka Jana i Ireny Nusberg. Byli potomkami kolonistów niemieckich z Królewca. Ojciec był urzędnikiem kolejowym w Petersburgu. Mieszkali tam w ładnej kamienicy, a potem przenieśli się do Estonii. Jako 16-letnia dziewczyna wyjechała do Anglii w charakterze niani, gdzie przebywała około roku i tam nauczyła się biegle mówić po angielsku. Bardzo rzadko opowiadała o swojej młodości, ale wspominała okrucieństwa Rewolucji Październikowej i I wojny światowej. Po zakończeniu rewolucji całą rodzinę Nusbergów wywieziono na Syberię. Babcia miała dwóch braci i dwie siostry.

Na Syberii, daleko od ziemi cieszyńskiej i estońskiej, poznały się i pokochały dwa serca (z tego okresu nie mamy żadnych wiadomości, ponieważ dziadkowie w ogóle nie opowiadali o „Sybirze”). W 1919 r. dano im wolność, pozwolono wrócić do swoich krajów. Dziadek z rodziną babci piechotą i różnymi środkami lokomocji dotarł najpierw do Estonii. Tam wzięli ślub w kościele prawosławnym (bo przecież nie mogli razem wędrować do kraju dziadka nie będąc małżeństwem). Raz tylko babcia wspominała, śmiejąc się, że jak ze świecą w rękę obchodziła ołtarz, to świeca zgasła. W pojęciu jej rodziny był to bardzo niedobry znak. Po ślubie wyjechali do nieznanej babci Polski. Z Estonii statkiem wypłynęli do Hamburga (bo tak było dla nich bezpiecznie).

Potem pociągami, furmankami i piechotą dotarli na ziemię cieszyńską.

Mama dziadka, Ewa Cymorkowa mieszkała już wtedy u syna Andrzeja w Godziszowie. Młode małżeństwo zamieszkało u państwa Pasternych w Goleiszowie Kamieńcu. Dziadek wrócił do pracy w cementowni, a babcia pozostała w domu pomagając właścicielom w gospodarstwie. W 1922 roku urodził się pierwszy syn Jan, a potem Karol, Emilia i Erwin. W czasie II wojny światowej mieszkali u państwa Fedyczkowskich w Cisownicy, żeby w końcu osiedlić się na „swoim” w mieszkaniu Cementowni Goleiszów na Szerokiej. Mieli malutkie mieszkanie – kuchnia, pokój, piwnica, strych i ogródek z różami pienymi, o które razem bardzo dbali.

Babcia nauczyła się dobrze gotować – piekła ciasteczka cieszyńskie, „kucharzyła” na wielu weselach oraz robiła wspaniałe torty, które na ówczesne czasy były ustrojone perfekcyjnie i stosownie do okoliczności: wesela, chrzciny, konfirmacje i inne. Miała wybitne zdolności manualne – z niczego potrafiła wyczarować coś pięknego: ozdoby choinkowe, stroiki a także wyroby koronkowe (mam do dzisiaj zachowane prawie 50-letnie „deczki” na wózek). W latach 60-tych aż do emerytury pracowała w „Juweni” w Cieszynie. Tylko jeden raz pozwolono babci odwiedzić rodzinę w Estonii, było to w kwietniu 1959 roku. Również troje członków jej rodziny w latach 70-tych i 80-tych odwiedziło babcię w Goleiszowie. Z wnuczką brata – Lechtą od 1980 roku do tej pory korespondujemy. Na pewno początki babci w Polsce były trudne, nie znała języka, zwyczajów, ale łagodnością i cierpliwością zjednywała sobie ludzi.

Stworzyli rodzinę dla 3 synów i 1 córki, 7 wnuczek, 6 wnuków i do tej pory 29 prawnuków. Oboje spoczęli na Cmentarzu Ewangelickim w Goleiszowie. Dziadek Karol zmarł 15.01.1980 r. a babcia Ksenia 12.08.1984 r.

*Wspomnienia spisała
wnuczka Danuta Niemiec
Cisownica*

Zdjęcie wykonano w 70-tą rocznicę urodzin Karola Cymorka. I rząd Ksenia i Karol Cymorkowie, II rząd Jan, Emilia, Karol, III rząd Erwin

HISTORIA PEWNEGO OBRAZU

Od najmłodszych lat podobał mi się obraz przedstawiający Michała Archanioła znajdujący się w ołtarzu głównym w kościele katolickim w Goleszowie pod jego wezwaniem. Na obrazie widzimy, jak Michał podnosi w górę miecz, gotów zadać ostatni cios. Szatan jest już przez niego pokonany. Wprawdzie próbuje jeszcze podnieść głowę, ale archanioł mu na to nie pozwala, deptając go stopą.

Źródło tego motywu bardzo popularnego w sztuce stanowi Apokalipsa św. Jana. (Ap 12,7–9). Michał ubrany jest w strój wodza armii jak w starożytnym Rzymie, tj. w naśladującą kształty ludzkiego ciała tzw. zbroję torsową, wojskowe sandały i czerwony płaszcz, który w rzymskim wojsku przysługiwał tylko naczelnemu wodzowi. Natomiast miecz jest nowożytny, przypominający oręż popularny w XVI wieku. O tym, że nie mamy do czynienia z człowiekiem, przypominają wielkie anielskie skrzydła. W lewej ręce Michał trzyma potężny łańcuch, który wprawdzie może mu posłużyć do ujarznienia diabła, ale w rzeczywistości jest to waga. Artysta w ten sposób przypomina, że to Michał uważany jest za tego archanioła, który podczas sadu ostatecznego będzie ważył z polecenia Bożego dobre i złe uczynki. Na obrazach pokazujących sąd ostateczny, Michał przedstawiany jest właśnie podczas tej czynności. Guido Reni sugeruje w ten sposób, że pokonanie demona jest aktem sprawiedliwości. Zwyciężony demon ma również skrzydła, ale nie są to skrzydła ptaka, lecz nietoperza, co wskazuje, iż jest on księciem ciemności.

Nie zastanawiałem się nad autorem obrazu czy jego autentycznością. Trwało to do momentu, gdy w jednym z najważniejszych kościołów w Ołomuńcu pod tym samym wezwaniem, zauważyłem w ołtarzu głównym identyczny obraz. Wówczas zainteresowałem się tym, kto jest jego twórcą i gdzie znajduje się oryginał. Przeanalizowałem literaturę i dowiedziałem się o innych kopiach umieszczonych w różnych kościołach, w tym w Polsce. Dopiero pod koniec roku 2019 dowiedziałem się czyj to obraz i gdzie się znajduje oryginalne dzieło. Po tym odkryciu postanowiłem wówczas odwiedzić to miejsce.

Obraz z kościoła w Ołomuńcu.

Autorem okazał się włoski malarz i grafik okresu wczesnego baroku **Guido Reni**.

Urodził się 4 listopada 1575 w Bolonii, w dzisiejszym Palazzo Ariosti. Ojciec Daniel był muzykiem. Matka nazywała się Ginevra Pozzi. W 1584 porzucił studia muzyczne, by zatrudnić się w pracowni niderlandzkiego artysty Denysa Calvaerta. Niderlandczyk był zaprzyjaźniony z ojcem Guida i trzymał u siebie przyszłego malarza przez dziesięć lat. W tym okresie młody uczeń kopiował kilkakrotnie *Ekstazę św. Cecylii* Rafaela oraz miedzioryty Albrechta Dürera.

Po śmierci ojca 7 stycznia 1594 Guido opuścił pracownię Calvaerta, by rozpocząć naukę w ACCADEMIA DEL NATURALE, założonej w 1582 przez Carraccich, która przekształciła się w 1599 w ACCADEMIA DEGLI INCAMMINATI.

Talent Guida został szybko zauważony. Malvasia przytacza anegdotę z tym związaną. Otóż któregoś dnia Annibale Carracci miał zwrócić się do swojego brata Ludovica: *Nie ucz go za dużo, zobaczysz, jeszcze któregoś dnia będzie wiedział więcej od nas. Nie widzisz, że chce ciągle poznawać rzeczy nowe. Pamiętaj, Lodovico, ten któregoś dnia puści cię z torbami.*

W 1598 Reni był już malarzem samodzielnym i namalował *Madonnę Tronującą ze świętymi*, która dzisiaj znajduje się w PINACOTECA NAZIONALE w Bolonii. Obraz zamówiono dla kościoła św. Bernarda. Reni wygrał również konkurs, bijąc na głowę swojego nauczyciela Lodovica Carracciego, na projekt fresków dla fasady PALAZZO DEL REGGIMENTO, które miasto zamówiło z okazji wizyty papieża Klemensa VIII. Freski przedstawiały postacie alegoryczne.

W tym okresie artysta namalował m.in. *Madonnę z Dzieciątkiem*, *Św. Dominika* oraz *Tajemnicę Różańcowe* dla bazyliki św. Łukasza, *Zmartwychwstanie* dla kościoła św. Dominika oraz *Wniebowzięcie Matki Bożej*

dla kościoła parafialnego w Pieve di Cento. Dnia 5 grudnia 1599 r. został powołany do rady cechu malarzy w Bolonii.

Od 1600, a najpewniej od 1601 malarz przebywał w papieskim Rzymie. Dnia 11 października 1601 kardynał Sfrondato zapłacił mu za obraz *Męczeństwo św. Cecylii* dla bazyliki św. Cecylii na Zatybrzu. Dla tego samego kościoła Reni namalował również *Ukoronowanie św. Cecylii i Waleriana*. W tym okresie skopiował *Św. Cecylię z czterema świętymi* Rafaela. Obraz ten znajduje się dzisiaj w rzymskim kościele SAN LUIGI DEI FRANCESI. W roku 1603 artysta powrócił do Bolonii, by wziąć udział w pogrzebie Agostino Carracciego.

Następnego roku artysta udaje się do Loreto, by omówić kontrakt dotyczący dekoracji sanktuarium Domku loretańskiego. Ostatecznie jednak prace te powierzono zostają Niccolò Pomarancio. W 1605 Reni kończy *Ukrzyżowanie św. Piotra* dla rzymskiego kościoła SAN PAOLO ALLE TRE FONTANE, który zamówił u niego kardynał Pietro Aldobrandini. Obraz ten znajduje się dzisiaj w Pinakotece Watykańskiej. Według historyka sztuki Carlo Cesare Malvasia obraz miał zamówić Giuseppe Cesari, nazywany Kawalerem z Arpino (wł. Cavalier d'Arpino). Miał on być lepszy niż dzieło Caravaggia z kościoła Santa Maria del Popolo. Celem przedsięwzięcia miało być przytarcie nosa wielkiemu mediolańczykowi. Reni skopiował grę świateł, ale uczynił dzieło mniej dramatycznym. *Ukrzyżowanie Guida Reniego* jest przykładem wyważonej pracy rzeźmieślnika. Gesty postaci stały się w tym przypadku wolniejsze i jakby bardziej przemyślane niż u Caravaggia.

Reni w swoich poszukiwaniach piękna, zaczynając od klasycyzmu Rafaela, poprzez medytacyjność Carraccich, przejmuje od Caravaggia jego naturalizm, odzierając go jednak ze szczególnej dekoracyjności. W tym duchu utrzymane są wszystkie dzieła mistrza w pierwszym dziesięcioleciu XVII wieku: *Dawid z głową Goliata* (Luwr), *Męczeństwo św. Katarzyny* z kościoła Sant'Alessandro w liguryjskim Coscente, *Modlitwa w Ogrójcu* z Sens oraz londyńskie *Ukoronowanie Dziewicy*.

Staje się na tyle znany, że w 1608 papież Paweł V zleca mu dekorację dwóch sal w apartamentach watykańskich (Sala delle Nozze Aldobrandine i Sala delle Dame). Również kardynał Borgherini zamawia u niego freski dla kościoła San Gregorio in Celio oraz dwa obrazy *Męczeństwo św. Andrzeja* oraz *Wieczność w chwale*. W roku 1609 rozpoczyna dekorowanie kaplicy w papieskim pałacu na Kwirynale. Zatrudnia do pomocy Francesco Albaniego oraz Giovanniego Lanfranca.

25 września tego samego roku otrzymuje pierwszą ratę za freski dla kaplicy św. Pawła w bazylice Santa Maria Maggiore. Kontrakt jednak zostaje zerwany z powodu problemów z administracją papieską. Po powrocie do Bolonii maluje *Męczeństwo świętych Młodzianków, Samsona zwycięskiego* oraz niezwykle wymowny i surowy w formie *Portret matki*.

Artysta powrócił do Rzymu w 1612, by dokończyć freski w Bazylice Matki Bożej Większej. Kardynał Scipione Borghese zamówił u malarza fresk *Aurora* dla swego pałacu Rospigliosi Pallavicini. Reni ukończył go w 1614.

Fresk cieszył się wielką popularnością. Przedstawia rydwan Apolla otoczony czterema personifikacjami Godzin. Przed wozem unosi się Aurora sypiąca kwiaty. Nad końmi ukazany jest wiejący Fosforos oraz Gwiazda Poranna z zapaloną pochodnią. Wszystko ponad pejzażem nadmorskim.

Po krótkim pobycie w Neapolu Reni wrócił do Bolonii, gdzie rozpoczął malowanie fresków w absydzie kościoła św. Dominika. W 1614 artysta na krótko odwiedził jeszcze Rzym, by na stałe osiąść w Bolonii w październiku tego samego roku.

Przed 1635 r. Guido Reni namalował dla kardynała Sant'Onofrio, brata papieża Urbana VIII, obraz **Św. Michał Archanioł** o rozmiarach 293 × 202 cm. Obraz znajduje się w Kościele Santa Maria della Concezione w Rzymie niedaleko placu Barberini i należy do zakonu Kapucynów.

W tym okresie powstały również dwa obrazy przedstawiające *Pokłon pasterzy* (dzisiaj w Neapolu i Londynie), *Biczowanie Chrystusa* (dzisiaj w Bolonii), *Samobójstwo Kleopatry* i *Dziewczynę w koronie* (Pinakoteka Kapitolńska). Malvasia nazywa te dzieła niedokończonymi. Artysta malował je szybko i bardzo schematycznie. Krytycy osiemnastowieczni widzieli w tym stylu celowy zabieg malarza. Według Malvasia przyczyną pośpiesznego malowania były długi. Reni nie przykładał się, nie studiował należycie postaci. Najprawdopodobniej przeżywał wówczas chwile depresji. Był nałogowym hazardzistą, stąd często popadał w długi. Malarz rozchorował się 6 sierpnia 1642 r. Zmarł kilkanaście dni później 18 sierpnia w Bolonii.

Dzieło Michał Archanioł Guido Reni po raz pierwszy obejrzałem w lutym 2020 roku podczas mojej wycieczki do „Wiecznego Miasta”.

Zenon Sobczyk

Obraz z kościoła Santa Maria della Concezione w Rzymie.

Zima

Przyjechała zima srómbkym, na gróniu stanyła,
wykidała pytel śniega i mrozym ścisnyła.

Zimny wiater pogóniła, co z północy duje,
niech ze śniegym se po polach kapke potańcuje.

Zomiyntami zafujała grapy i cesteczki,
biołym szrónym sztrajchowała w łokiyinkach szybeczki.

Starzik wyłoz spod pierziny, łoblyk sie w kufajke,
siod na stołku kole pieca i zakurzył fajke.

Potym z gnotka szczapy łupoł, pod blachóm ukłodoł,
co by w izbie zahajcować, gibko łogiyń skłodoł.

Zabimbało na godzinach, dziecka postowały,
że im śniega nakidało, fest uciechy miały.

Starzik ino do stareczki spod fusa gwizdali,
dyc też kiejsi jako bajtke, z grónia sie spuszczałi.

A nie było, jak terazki nart lebo sóniecnek,
wiónzało sie stare dónge po kapuście z beczek.

Szusowało sie na szuflach, na starych strużokach,
na laworach i szaflikach lebo świńskich trokach.

Chocioż w racie łoziońbało, z kinolów kidało,
żodnymu sie ku chałupie nigdy nie śpiychało.

Lidia Lankocz

Słowniczek

- Srómbek – sanie konne
- Grón – wzgórze
- Pytel – worek
- Duje – wieje
- Fórt – ciągle
- Kidać – padać
- Zomiynty – zasy
- Zafujać – zasypać
- Grapa – strome zbocze
- Sztrajchować – malować
- Kufajka – watowane męskie okrycie,
rodzaj kurtki
- Terazki – teraz
- Szczapy – cienkie, drewniane
patyczki na podpałkę
- Zahajcować – zapalić, napalić w piecu
- Spuszczać się – zjeżdżać
- Dónge – deski z beczek do kisenia
np. kapusty
- Lawór – miednica
- Szaflik – drewniana balia
- Szufla – łopata
- Strużok – siennik
- Troki – koryto
- Kinol – nos

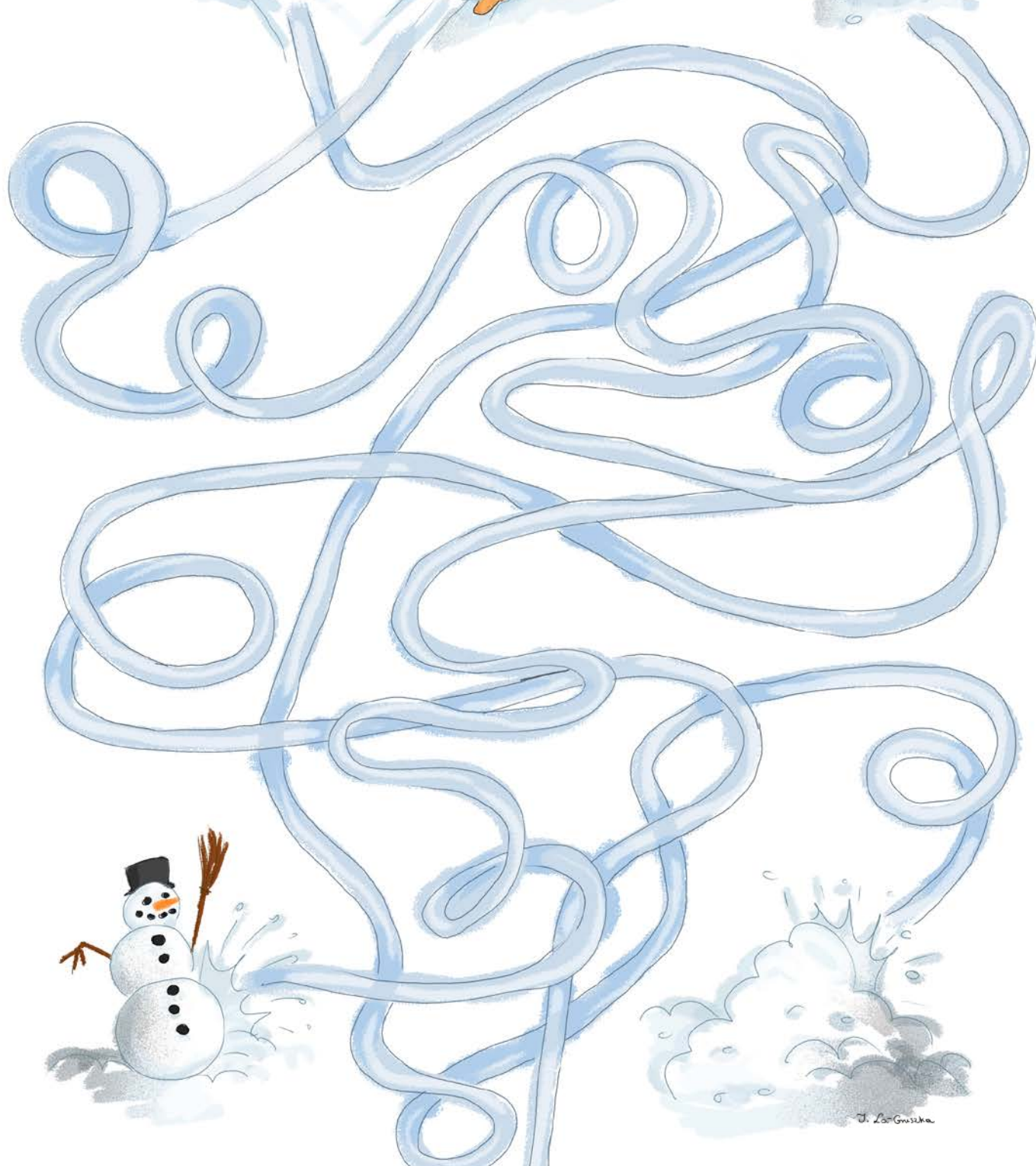

Sprawdź, które z dzieci dojedzie najdalej!

Janek i Józek
– zjazd na szufli

Hanka – szus na trokach

Zuzka i Franek
– zjazd na szafliku

J. La Gusiaka

Kącik Poetycki

Gdy dobiegnę

Gdy dobiegnę do mety
w życia maratonie
a Wszechmocny ogłosi
tego biegu koniec,

Tu na ziemi zostaną
pewnie moje wiersze
oraz grono przyjaciół
– oby najliczniejsze.

Gdy osiągnę metę
dobiegając kresu,
pozostawię wiersze
na kartkach notesu.

W nich słowa miłości
do ojcowskiej ziemi,
gdzie spędziłem kres życia
pomiędzy swoimi.

Gdy dobiegnę do mety
a dobiegnąć muszę,
gdy odejdę w zaświaty
wraz z ciałem i duszą,

Pozostawię ślad uczynków
a nie tylko słowa,
pojawiać się mam nadzieję
w przyjaciół rozmowach.

Henryk Pasterny – urodzony 1950 r. w Cieszynie; absolwent Wydziału Elektroniki WAT. W latach 1969 – 2013 mieszkał w Warszawie. Od 2015 r. tworzy wiersze (przede wszystkim w gwarze cieszyńskiej), dokonując jednocześnie ich translacji na język literacki. Przez całe życie utrzymuje kontakt z gwarą – nie tylko cieszyńską. Gwarę warszawską („nawijke warszawską”) poznał niemal tak dobrze jak cieszyńską. Jednak mimo że przez cały warszawski okres siedział pod „lypą” i jadł „malyny”, to „lysty” pisał już tylko „naszóm cieszyńskóm rzeczóm”. W maju 2016 r. wydał debiutancki tomik poezji: „ZAŚ TUKEJ Znów TUTAJ”, zawierający wiersze będące uzewnętrznieniem duszy „starego cieszyńsiaka, kiery po rokach wrócił sie ku ojcowskiemu domu a je s tego moc rod”. Niektóre z nich publikowane były w lokalnych czasopismach oraz wydawnictwach książkowych. Spotyka się z czytelnikami i miłośnikami gwary oraz poezji. Uczestniczy w konkursach i wydarzeniach poetyckich. Zdobył kilka wyróżnień, w tym jedno w Międzynarodowym i dwa w Ogólnopolskim Konkursie Sztuki Nieprofesjonalnej im. Emilii Michalskiej w Strumieniu. Współtworzy przedsięwzięcia poetyckie w ramach grupy twórczej Cieszyńska Studnia Literacka, której jest członkiem. Jego motto: *Z cołkij duszy starejmy sie rzóndzić a rozprawiać starodowóm rzeczóm ojców.*

Goleszów

Je mi ganc luto coch nima stela
s przepieknej Waszuj dziedziny
jednako miyszko tu moja cera
a gdosi z ziyncia rodziny.

U wielebnego we ślubów ksióńdze
od sztyrysta roków sóm słowa,
co Jakub Pszczółka wzión se za babe
Pasternóm s Goleszowa.

Tu w Goleszowie Pasterni żyjóm
bezmała sztyrysta roków
co sie przedstawiam, to sie pytajóm
czych je z goleszowioków.

Kiej za swojigo byście mie wziyni,
tobych się mocka radowoł
a dycki kiej jyny bydziecie chcieli,
wierszym bych Vos spómogoł.

Jaskinie Beskidu Śląskiego

Jedną z większych atrakcji turystycznych są jaskinie. Stanowiły one zawsze pewną tajemnicę i wywoływały dreszczyk emocji związany z ich zwiedzaniem. W Polsce jest niewiele jaskiń udostępnionych dla turystów. Do najbardziej znanych należą: **Raj** i **Niedźwiedzia** oraz kilka jaskiń w Jurze Krakowsko-Częstochowskiej oraz w Tatrach. Pozostałe są niedostępne. Szereg jaskiń krasowych natomiast udostępniono dla turystów w Czechach i na Słowacji. Tam też zauważalny jest znaczny ruch turystyczny.

Wielu turystom wędrującym po górach znanych jest zapewne kilka jaskiń w Beskidach. Niektórym udało się zwiedzić **Jaskinię Malinowską**. Mało kto jednak wie, że w Beskidzie Śląskim jest zinventaryzowanych 684 jaskiń, z czego 187 przypada na Ziemię Cieszyńską.

Są to jaskinie szczelinowe, powstałe przez popękanie górotworu. Większość z nich to krótkie schroniska nieprzekraczające 10 metrów długości. Te najdłuższe, z których tylko kilka przekracza długość 100 metrów, są zarazem pomnikami przyrody.

Jedną z nich, której wejście znajduje się na granicy Brennej i Szczyrku, jest najdłuższa jaskinia w Karpatach fliszowych **W Trzech Kopcach** o długości 1257 m. Stanowi ona istny labirynt, którego prawie 90% leży po stronie Brennej. Pojawiła się też niedawno odkryta jaskinia licząca 1838 m i 56 m głębokości (najgłębsza w Karpatach fliszowych) w rejonie Malinowa – **Miecharska** oraz znajdująca się około 200 m od Przełęczy Salmopolskiej po stronie Brennej **Jaskinia Wiślańska**, która po dalszych badaniach uzyskała prymat z wynikiem 2275 m z deniwelacją 41 m (+3,5 m; – 37,5 m). Na terenie Brennej znajdują się też inne ciekawe jaskinie: **Salmopolska** o długości 1009 m, położona nieopodal Białego Krzyża tuż obok drogi Wisła – Szczyrk oraz Jaskinie w **Stołowie**, o długości 554 i 21 m, przy szlaku z Klimczoka na Błatnię (Błotny). Natomiast na Ziemi Cieszyńskiej do najbardziej znanych należy położona tuż pod szczytem Malinowa **Jaskinia Malinowska**, okryta wieloma legendami: o Ondraszku, o złotym króliku i o husytach. Jaskinia ta ma obecnie 249,5 m długości.

Znana była już w roku 1849 i opisana została przez L. Zejsznera w jego dzienniku z podróży do źródeł

Wisły. Była ona też wielokrotnie opisywana w przewodnikach. W rejonie Malinowa znajdują się jeszcze cztery inne jaskinie, z największą z nich **W Malinowie IV** o długości 20 m. W rejonie Baraniej Góry znajduje się też kilka jaskiń, z których jedna – **Jaskinia Medyków** liczy 45 m. Jaskinie występują także w rejonie Równego i Gańczorki.

Z najbliższych w okolicy Cieszyna znaną jest **Jaskinia Dziura** w rezerwacie „Kopce” w Markłowicach licząca 4,5 m, i mniej znana **Jaskinia Na Górze** obok Restauracji „Pod Tułem” o długości 8 m.

Największe skupisko jaskiń w Beskidzie Śląskim znajduje się na stokach Muronki w rezerwacie „Kuźnie”, jest ich tu około 40, z których najdłuższa

Jaskinia Ostra ma 885 metrów długości. Wiele jaskiń położonych jest na stokach Skrzycznego, gdzie są 23 „dziury” z 89 metrową **Jaskinią Pajęczą**. Są też jaskinie w Klimczoku, z położoną prawie na szczycie **Jaskinią Alibaby** o 114 metrach długości. W Szczyrku znanymi są także **Jaskinia Lodowa** oraz **Jaskinia u Jakubca**.

Jaskinie w większości są trudne do odnalezienia, technicznie ciężkie do penetrowania, ich zwiedzanie wymaga specjalnego sprzętu i odpowiednich kwalifikacji. Obecnie można zwiedzać **Jaskinię Malinowską**, a kilkunastometrowa studnia wejściowa jest dostępna przy użyciu drabiny. Jest ona pomnikiem przyrody podlegającym ochronie, co powinno być uszanowane. Stanowi ona bowiem dość istotną atrakcję turystyczną.

Zenon Sobczyk

Jaskinia Malinowska | źródło: www.sktj.pl

Szach mat na koniec roku

27 grudnia 2020 r. do Goleszowa zjechali pełni werwy szachiści rywalizujący w turnieju błyskawicznym „Kania Finanse – Izydora Palowskiego Pamięci”. Zachowano całkowite bezpieczeństwo sanitarne – ręce były dezynfekowane, wszyscy uczestnicy nosili maseczki, a wydarzenie obyło się bez śledzącej rozgrywki publiczności.

— Kiedy przed miesiącem ogłosiliśmy, że zamierzamy zorganizować turniej w Goleszowie w ciągu kilku godzin mieliśmy wypełnioną listę startową. Jak zwykle w naszych turniejach goszczą dobrze rokujący początkujący,

jak i bardzo dobrzy doświadczeni gracze. Najmłodsza uczestnika miała 5 lat, a wśród weteranów szachownicy najstarszy reprezentant 83 lata. Turniej przebiegał w bardzo przyjacielskiej atmosferze, chociaż walka była zacięta i o zwycięstwie zadecydowała dopiero punktacja pomocnicza — zrelacjonował Karol Linert ze Stowarzyszenia Szachowego „Olimpia” Goleszów. Stowarzyszenie zorganizowało zawody przy wsparciu gminy Goleszów oraz firmy Kania Finanse.

Zwycięzcą okazał się Michał Cieślak, który pokonał międzynarodowego mistrza Macieja Mroziaka (II miejsce) i Szymona Marcza (III lokata). Wszyscy zawodnicy, którzy stanęli na podium, są członkami klubu goleszowskiego.

W klasyfikacji kobiet niepokonaną okazała się Sylwia Zamarska, a zaraz za nią uplasowały się kolejno Maja Nieckarz i Nikola Herezy.

W turnieju udział wzięli również juniorzy, wśród których wygraną może pochwalić się Wiktor Niemczyk.

Na pełne uznanie zasługują również Krzysztof Czapla (II miejsce) i Antoni Omozik (III lokata).

Wszystkim uczestnikom należą się gratulacje, a zainteresowani szczegółami mogą je znaleźć na stronie: <http://www.sport.olza.pl/pl/aktualnosc/szachy/56470/kania-finanse-izydora-palowskiego-pamieci>

Kolejne sukcesy goleszowskich szachistów i awans do III ligi!

Styczeń okazał się kolejnym dobrym miesiącem dla goleszowskich szachistów. Po blisko trzydziestu latach nieobecności w turniejowej rywalizacji ponownie zameldowała się bowiem seniorska drużyna Olimpij Golezów, która na zawodach w Bielsku-Białej wygrała wszystkie mecze.

Zawody rozegrane w ostatni weekend stycznia w Bielsku-Białej odbyły się w ramach IV ligi Drużynowych Mistrzostw Polski. Stowarzyszenie Szachowe „Olimpia” Golezów wystąpiło w składzie: Maciej Mroziak, Jakub Dudys, Michał Cieślak, Janusz Raszka, Mieczysław Heczko, na kobiecej szachownicy w sobotę grała Sylwia Zamarska, a w niedzielę Maja Nieckarz. Szachiści z Golezowa wygrali wszystkie mecze, dzięki czemu pewnie zapewnili sobie awans do III ligi.

Sukcesem dla Klubu SSz „Olimpia” zakończył się także ósmiodniowy półfinał Mistrzostw Polski. Juniorów w Jastrzębiej Górze, podczas którego Mateusz Myrmus zajął drugie miejsce na podium.

Sukcesy łuczników z LUKS Orlik Golezów w Wilkowicach!

W dniach od 29 do 31 stycznia w Wilkowicach odbyły się Halowe Mistrzostwa Polski Seniorów w Łucznictwie, podczas których zawodnicy LUKS Orlik Golezów zdobyli mistrzowskie tytuły.

Na zawodach w Wilkowicach klub LUKS Orlik Golezów reprezentowało czterech zawodników: Anna Stanieczek, Magdalena Bisch, Przemysław Konecki oraz Daniel Bujok. Podwójnymi medalistami mistrzostw Polski zostali Anna Stanieczek i Przemysław Konecki, którzy w piątkowy wieczór wywalczyli złote medale i tytuł Mistrzów Polski w konkurencji MIKST na rok 2021. W sobotę nasi łucznicy walczyli w konkurencji indywidualnej. Zarówno Anna Stanieczek, jak i Przemysław Konecki dotarli do finałów. Anna Stanieczek pokonała

po barażu Małgorzatę Kapustę i została Halową Mistrzynią Polski, Przemysław Konecki w finale przegrał z Łukaszem Przybylskim i został Halowym Vice Mistrzem Polski. Magda Bisch w swoim pierwszym starcie w zawodach tej rangi zajęła siódme miejsce.

Dwa tygodnie wcześniej Magda Bisch i Przemysław Konecki startowali w III rundzie Halowego Pucharu Polski. Zawodnicy LUKS ORLIK stanęli wtedy na trzecim stopniu podium w swoich kategoriach.

LKS Lesznianka nie do zatrzymania

Zawodnicy i działacze LKS Lesznianka, chcąc przywitać Nowy Rok ze świeżym zapałem, postanowili rozliczyć się w pierwszym ze starym rokiem i podsumowali ostatnie 6 miesięcy swojej ciężkiej pracy, pełnej owocnych treningów i ostrej rywalizacji w zawodach. Członkowie klubu, zapaleni tenisisci stołowi dzięki swojej pasji i włożonemu wysiłkowi osiągnęli kolejno wyznaczone cele, dzięki czemu mogą pochwalić się wieloma sukcesami z drugiej połowy 2020 r.

Trenerzy i działacze LKS Lesznianka postawili na pracę z dziećmi, co dało wymierne efekty. W przedsezonowym, sierpniowym turnieju w Kunowie Magdalena Byrtek w barwach klubu odniosła zwycięstwo – zajęła 1 miejsce w Skrzatach, a jej siostra Emilia również zasłużyła na uznanie, zajmując 3 miejsce w Żakach. Klub po zwycięstwie nie spoczął na laurach i dzięki treningom we wrześniu Emilia Byrtek z LKS Lesznianka wraz z Aleksandrą Ratajczyk z Chybia zdobyły brąz w Mistrzostwach Śląska Skrzatów i Żaków w Gliwicach. Niewiele później, bo już w październiku, w rywalizacji w turnieju o Grand Prix Bielska Białej dumnie pochwalić się podium mogły Nadia Cieślak i Emilia Byrtek (która zajęła także drugie miejsce w październikowym Ogólnopolskim Turnieju Tenisa Stołowego Dzieci i Młodzieży w Gdowie). Widać więc, że tempo sukcesów było dynamiczne.

W klubie nie tylko dzielna młodzież może być dumna ze swoich osiągnięć. Grupy seniorskie nie ustępują w ciężkiej pracy, co pokazały we wrześniu na Mistrzostwach Polski Seniorów. W tych zawodach, odbywających się w Krakowie, nieprześcignionym zwycięzcą okazał się Sławomir Brak. Ten wybitny tenisista stołowy klubowe barwy nosi już od trzech sezonów i może pochwalić się tytułem reprezentanta Polski.

Oby takie sukcesy i ciężka praca nie ustępowały w nowym 2021 roku.

Emilia Byrtek

Zawodnicy LKS Lesznianka z byłym prezesem

Zawodnicy LKS Lesznianka

Młode zawodniczki Lesznianki

Zawodnicy LKS Lesznianka

Informator

Urząd Gminy w Goleszowie

ul. 1 Maja 5, tel.: 33 479 05 10

www.goleszow.pl | www.goleszow.bip.net.pl,

<https://eurzad.goleszow.pl> | urzad@goleszow.pl

Czas pracy Urzędu Gminy w Goleszowie:

Biura Urzędu Gminy		Kasa Urzędu Gminy
poniedziałek	7.00 – 15.00	7.00 – 14.45
wtorek	7.00 – 15.00	7.00 – 14.45
środa	7.00 – 17.00	7.00 – 16.45
czwartek	7.00 – 15.00	7.00 – 14.45
piątek	7.00 – 13.00	7.00 – 12.30

Uwaga! W każdy ostatni dzień miesiąca Kasa Urzędu Gminy Goleszów czynna będzie o godzinę krócej.

Numery wewnętrzne poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu Gminy w Goleszowie, tel. 33 479 05 10 do 13 | Goleszów, ul. 1 Maja 5

Sekretariat Wójta – wew. 20

Biuro podawcze – wew. 29, 30

Urząd Stanu Cywilnego, ewidencja ludności – wew. 31

Kasa – wew. 26

Dowody osobiste – wew. 47

Wymiar podatków – wew. 25

Zapłata podatków – wew. 24

Opłaty z tytułu odpadów komunalnych i zwrot podatku akcyzowego – wew. 49

Inwestycje i remonty gminne – wew. 45

Numeracja budynków, podziały nieruchomości – wew. 32

Wypisy i wyrisy, wycinka drzew – wew. 36

Ochrona środowiska, deklaracje ws. opłaty za gospodarowanie odpadami – wew. 28

Planowanie przestrzenne – wew. 22

Biuro obsługi Rady Gminy Goleszów – wew. 53

Inspektor ochrony danych – wew. 40

Imprezy, rekreacja i promocja – wew. 44

Organizacje pozarządowe, kluby sportowe – wew. 43

Zarządzanie kryzysowe – wew. 42

Goleszów, ul. Zakładowa 12

Drogi – wew. 81, 84

Dodatki mieszkaniowe, sprawy lokatorskie – wew. 82

Budynki komunalne, cmentarze komunalne – wew. 83

Gospodarka nieruchomościami – wew. 80

Sieci kanalizacyjne i wodociągowe – wew. 82

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

ul. Cieszyńska 29,

tel.: 33 479 05 17, 33 479 05 54,

www.gops-goleszow.pl

Godziny pracy:

poniedziałek	7.00 – 15.00
wtorek	7.00 – 15.00
środa	7.00 – 17.00
czwartek	7.00 – 15.00
piątek	7.00 – 13.00

Gminny Ośrodek Kultury

ul. Cieszyńska 25, tel.: 33 479 05 21,

www.goleszow.com.pl

Godziny pracy:

pn. – pt. 8.00 – 20.00

Wypożyczalnia kostiumów karnawałowych:

pn. – pt. 8.00 – 19.00

Gminna Biblioteka Publiczna

ul. Cieszyńska 25, tel.: 33 479 05 22,

www.goleszow.naszabiblioteka.com

Godziny pracy:

pn. – pt. 8.00 – 16.00

Gminne Centrum Informacji

ul. Cieszyńska 29, tel.: 33 479 99 28 wew. 18,

gcigoleszow@gmail.com

Numer alarmowy: 112

Policja: 997

Straż pożarna: 998

Pogotowie energetyczne: 991

Pogotowie gazowe: 992

Pogotowie wodociągowe: 994

Pogotowie ratunkowe: 999

Wydawca: Gmina Goleszów

Redaktor naczelny: Stefan Mańka

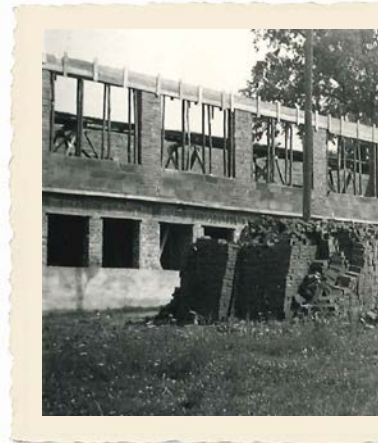
Redakcja: ul. 1 Maja 5, 43-440 Goleszów,
tel. 33 479 05 10 wew. 44 | panorama@goleszow.pl

Nakład: 2000 egzemplarzy

Druk: Offsetdruk i media sp. z o.o.

Redakcja nie zwraca nadsyłanych pocztą materiałów oraz zastrzega sobie prawo m.in. do wyboru tekstów do publikacji, ich skracania i opracowania redakcyjnego. Materiały do następnego numeru można dostarczać do połowy miesiąca poprzedzającego jego wydanie.

**Oddano
szkołę
w Bażanowicach**

W Bażanowicach, pow. cieszyńskim przekazano do użytku nową szkołę podstawową. Powstała ona znacznym nakładem czynu społecznego, a w jej budowie uczestniczyli wszyscy mieszkańcy gromady i okolicznych wiosek.

Mieści ona 6 sal lekcyjnych, pracownię oraz świetlicę.

Nowej szkole nadano imię wybitnego działacza społecznego i narodowego ze Śląska Cieszyńskiego — Pawła Stalmacha.

29 listopada 1970 r. odbyło się uroczyste otwarcie nowego budynku szkoły w Bażanowicach. Prezentujemy archiwalne materiały z budowy szkoły.

**Rozbudowują
szkołę**

**Czyny społeczne
dowodem obywatelskiego
zaangażowania mieszkańców**

PANORAMA GOLESZÓWSKA

Numer 5

Styczeń 1992

Gmina Goleszów strażą żyje

Gmina Goleszów, jak daleko sięgnąć pamięcią, zawsze słynęła z dobrych i bardzo dobrych straży pożarnych. To na naszym terenie istnieją i działają jedne z najstarszych ochotniczych straży pożarnych na Ziemi Cieszyńskiej. Wystarczy wspomnieć tu jednostki z Puńcowa (założona w 1893 r.) czy jednostkę z Goleszowa. W minionym roku na terenie naszej gminy działało 9 OSP — terenowych i jedna zakładowa OSP-Celma. Z przykrością trzeba odnotować fakt, że w wyniku likwidacji cementowni swa działalność zawiesiła OSP-Cementownia Goleszów. Szkoda, gdyż była dość dobrze wyposażona. Posiadała samochód, który był własnością zakładu, a teraz zostanie gdzieś sprzedany. Cóż — takie nastąpiły czasy.

Komendantem Gminnym Straży Pożarnej jest od 1973 r. dh Paweł Głajcar — instruktor nauki jazdy w ośrodku szkolenia kierowców PZMot w Cieszynie.

Z zamiłowania strażak. Jego dewizą jest chęć niesienia pomocy ludziom bez względu na przekonania i światopogląd, przede wszystkim w czasie klęsk żywiołowych.

— Jakie były pierwsze lata Pańskiej pracy na tym odpowiedzialnym stanowisku?

— *Niewątpliwie były to trudne lata, choć była to doba propagandy sukcesu. Otrzymywaliśmy wielką pomoc z Komendy Rejonowej Straży Pożarnej w Cieszynie* (Ciąg dalszy na str. 3)

Po akcji przychodzi czas na odpoczynek i omówienie zadań stojących przed OSP. Foto: arch.

„Mieście nadzieję, bo nadzieja przejdzie z was do przyszłych pokoleń i ożywi je; ale jeśli w was umrze, to przyszłe pokolenia będą z ludzi martwych”.

Juliusz Słowacki

DAR SAMORZĄDU

Samorząd Mieszkańców wsi Leszna Górna przekazał sumę 3 mln zł na zakup dla Przedsiębiorstwa w Lesznej pieca kuchennego i Junkersa.

— W uzupełnieniu informacji o przystankach — Sołtys pan **Paweł Cieślak** wyremontował przystanek przy kościele w Lesznej na kwotę 650 000 zł. G.G.

Samorząd — Oświacie

Mimo trudnej sytuacji finansowej naszej gminy, Rada Gminy Goleszów rozumiejąc ciężką sytuację w Oświacie, na swym posiedzeniu — 23.XII.1991 r. przeznaczyła 46 mln złotych na zakup opału dla szkół oraz 6 mln zł na remont szkoły w Równi. J.S.

Nie zapomniano o samotnych

Pracownicy Opieki Społecznej zorganizowali 23.12.91 r. w sali Gminnego Ośrodka Kultury uroczystą wigilijkę dla osób starszych i samotnych w większości nie posiadających bliższej rodziny. Zapewniono dowóz osobom mieszkającym w odległych miejscach naszej gminy.

Przygotowano wspaniałe wigilijne potrawy i wypieki. Właściciele „Restauracji pod Chełmem” p. **Heczko** przekazali na ten cel nieodpłatnie potrawy wartości 520 000 zł. Oprócz 34 osób obecnych, przy wigilijnym stole zasiadł Wójt Gminy Goleszów — mgr **Jan Sztwiertnia**, ks. **Adam Drożdź**, ks. **Roman Dorda**. Dzielono się opłatkami, śpiewano koledy, wspomniano. Czas umilały występy uczniów ze Szkoły Podstawowej w Goleszowie. Kaja

Zmiana w policji

Na ostatniej Sesji Rady Gminy 27.12.91 r. została zaakceptowana pozytywnie kandydatura sierż. **Jana Strządały** na stanowisko Kierownika Posterunku Policji Lokalnej w Goleszowie. Poprzedni kierownik st. sierżant **Karol Ścisła** odszedł ze względu na zły stan zdrowia. G.G.

Co przynosi nowa Ustawa Edukacyjna?

W dniu 7 września 1991 r. została uchwalona Ustawa o Systemie Oświaty, a w Ministerstwie Edukacji Narodowej rozpoczęto przygotowania do generalnej zmiany programu kształcenia ogólnego. Wszystkie te działania mieszczą się w nurcie zmian ustrojowych. Ustawa o Systemie Oświaty weszła już w życie, ale nie możemy spodziewać się praktycznych zmian z dnia na dzień. Wiele jeszcze musi się zmienić, przede wszystkim w świadomości społeczeństwa, rodziców, nauczycieli i uczniów, aby szkoła mogła zacząć dobrze funkcjonować na innych zasadach, w nowych warunkach.

Nowa Ustawa zmienia pozycję szkoły. Dostrzeżono fakt, że dziecko jest największym skarbem swoich rodziców, dlatego mają oni prawo głosu w sprawie kształcenia tego dziecka, a wręcz obowiązek wychowania go na pełnowartościowego człowieka. Ustęp 2 artykułu 1 mówi, że system oświaty zapewnia w szczególności wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny. Stawia to zarówno przed szkołą jak

i przed rodzicami zwiększone wymagania, szczególnie w okresie przejściowym, zanim zacznie szkoła i cały nasz kraj funkcjonować na nowych zasadach. Wpływ rodziców na szkołę jest zagwarantowany w Ustawie. Mówi o tym rozdział czwarty Ustawy. W szkołach mogą działać rady szkół, które uczestniczą w rozwiązywaniu spraw wewnętrznych szkoły. W skład rady szkoły wchodzi w równej liczbie:

- nauczyciele wybrani przez ogół nauczycieli
- rodzice wybrani przez ogół rodziców
- uczniowie wybrani przez ogół uczniów.

Rada powinna liczyć co najmniej 6 osób.

Powstanie rady szkoły pierwszej kadencji organizuje dyrektor szkoły na łączny wniosek dwóch spośród następujących podmiotów:

- rady pedagogicznej
- rady rodziców
- samorządu uczniowskiego.

W szkołach, w których rada nie została powołana, ustawowe zadania rady wykonuje rada pedagogiczna.

W szkole może także działać rada rodziców inaczej zwana komitetem rodzicielskim, która może występować do rady szkoły, rady pedagogicznej i dyrektora szkoły z wnioskami i opiniami dotyczącymi wszystkich spraw szkoły. Komitet rodzicielski uchwała regulamin swojej działalności, na podstawie które-

go pracuje na terenie szkoły.

Dnia 22.01.92 r. przy okazji wywiadówki, odbędzie się zebranie ogólne rodziców, na którym zostaną dokładnie omówione sprawy związane z radą szkoły i komitetem rodzicielskim. Rodzice będą także mieli okazję do złożenia wniosku o powołanie rady szkoły. Na zebraniu zostaną również poruszone bieżące sprawy szkoły. Serdecznie zapraszam wszystkich rodziców do uczestniczenia w zebraniu.

Inną formą wpływania na wykształcenie i wychowanie swojego dziecka jest zakładanie przez grupy rodziców szkół prywatnych czy społecznych. Mówi o tym artykuł piąty ustawy.

W krótkim artykule nie sposób omówić całej ustawy, dlatego zachęcam wszystkich do jej przeczytania. Tekst ustawy można wypożyczyć w dyrekcji szkoły, została ona też opublikowana w Dzienniku Ustaw nr 95 z 1991 r.

Mam nadzieję, że podejmowane działania Ministerstwa Edukacji Narodowej i administracji szkolnej niższego szczebla, rad pedagogicznych połączone z zaangażowaniem rodziców dadzą efekty i uda się nam stworzyć szkołę, do której dzieci będą uczęszczały z radością, zdobywać wiedzę i umiejętności na miarę naszych czasów.

Dyrektor szkoły
mgr Jan Gibiec

W numerze :

- Lekarz radzi
- O Cisownicy
- Protest przeciw kompostowni
- Kronika USC